

BIJENTEELT

KUNSTRAAT

Wij leveren u gaarne kunst-
raat van de allerbeste

kwaliteit en met mooie, diepe celindruk, vervaardigd van de zuiverste geurige bijenwas. Broed- of honingkamerformaat naar keuze, per kg f 6.75 (bij bestelling s.v.p. opgeven: „Voor ramen met zaagspleet” of „Voor ramen zonder zaagspleet”).

VOOR UW ZUIVERE WAS BETALEN WIJ f 4.—
per kg, voor uw ruwe raat f 1.—

RAAMPJES

Broedkamer, zonder zaagspleet	20	cent
Broedkamer, met zaagspleet	22	cent
Honingkamer, zonder zaagspleet	19½	cent
Honingkamer, met zaagspleet	21½	cent

Wij sturen u gaarne onze geïllustreerde prijscourant

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS
WAGENINGEN

TEL. 08370-2863
GIRO 823276

Slingeren van heidehoning

In het oktobernummer schreef ik mijn bevindingen, in het januarinummer schrijft Jékavé er over. Ik kan u nog melden, dat ik met een paar mede-imkers 4 à 5 jaar geleden 's namiddags 5 uur de te slingeren honing op het ketelhuis boven op de oven van de melkfabriek gezet heb en de volgende dag van 9 uur tot 's namiddags 6 uur hebben we geslingerd maar zonder enig resultaat. Nu weet ik niet precies hoe warm het hier was, maar het weghalen van de kasten was een ontzettend warm werk en ze stonden maar hoogstens 2 m. van de oven. Van drie imkers uit mijn omgeving heb ik bericht gehad dat ze met de in het oktobernummer beschreven methode buitengewone resultaten hebben gehad. Ik schreef u al, dat ik uit heel jonge nog onbebroede raten de heidehoning slingerde zonder beschadiging van de raten. Ik hoop hiermee een steentje te hebben bijgedragen tot onze zo mooie bijenhouderij.

MILHEEZE

M. VERRIJT

SUIKERPRIJS

Sinds ik in januari 1960 lid van uw vereniging ben geworden heb ik veel horen praten over de hoge suikerprijs, terwijl ook in dit blad hierover dikwijls is geschreven. Wat voor 1960 hieromtrent in dit blad is gepubliceerd is mij niet bekend, doch ik neem aan, dat het onderstaande nog niet eerder naar voren is gebracht.

Bij het exporteren van suikerbevattende preparaten ontvangt de exporteur bij invulling van de benodigde papieren momenteel ongeveer de volgende vergoeding:

	per 100 kg
Suikeraccijns	f 19,—
Omzetbelasting	„ 6,90
Verschil tussen binnenlandse- en wereldmarktprijs	„ 25,—
Vergoeding Hoofdprodukschap Akkerbouwprodukten	„ 2,—
Totale vergoeding per 100 kg	„ 52,90

Wanneer men de grossierskostprijs van suiker op f 91,— per % kg stelt is steller dezès de mening toegedaan, dat de door de imkers te betalen prijs voor gedenatureerde suiker van circa f 82,— per % kg gereduceerd kan worden en zeker met volledige medewerking van onze regering.

Beginnend imker.

Noot van de redactie

Schrijver houdt ten onrechte geen rekening met de omstandigheid dat:

1. op buitenlandse suiker nog f 22,80 per 100 kg invoerrecht drukt; voor dit invoerrecht wordt aan exporterende industrieën wel, aan de bijenteeltverenigingen géén vrijstelling verleend;
2. de door de regering vastgestelde garantieprijs voor binnenlandse suiker belangrijk hoger is dan het bedrag waarvoor volgens de hierboven gegeven op-

stelling aan suikerverwerkende industrieën terug-
gaaf bij export wordt verleend

3. de vrachtkosten wegens verzending van suiker aan de afdelingen en de niet onbelangrijke kosten van vermenging de aankoopprijs nog extra verhogen.

Het vorenstaande neemt niet weg, dat alle mogelijke middelen blijven beproefd de bijensuiker tegen zo laag mogelijke prijs te kopen, waarvoor dan ook herhaaldelijk bij de regering is aangeklopt. Wij zullen in onze pogingen niet versagen en volhouden tot wij ons doel hebben bereikt, nl. bijensuiker te kunnen verstrekken tegen een belangrijk lagere prijs dan de huidige.

MET TWEE BOKALEN HONING

kunt u al een prijs winnen op de Nationale Honingtentoonstelling te Meppel!

Mijtziekte in Limburg

Uit Zuid-Limburg bereiken ons enige vragen in verband met de mijtziekte en haar bestrijding. De rijksbijenteeltconsulent ir. J. Mommers was zo vriendelijk ons de volgende uiteenzetting te verstrekken.

1. De mijtziekte is in Nederland alleen gevonden in West-Zeeuws-Vlaanderen en Zuid-Limburg. Beide streken liggen aan de Belgische grens, Limburg bovendien nog aan de Duitse grens. Zowel in België als Duitsland komt mijtziekte zeer veel voor. Dat in Brabant nooit mijtziekte werd gevonden (er werd wel vaak onderzocht) moet waarschijnlijk worden toegeschreven aan een veel minder intensief grensverkeer met bijen. Vooral in Limburg was dit zeer intensief door het reizen naar de heide in België. In Brabant was voorheen veel heide, zodat niet naar België gereisd werd.
2. Doordat de mijtziekte — vooral als ze nog slechts een gering percentage van de bijen in een volk heeft aangetast — zo moeilijk te constateren is, moet een plaats geruime tijd vrij zijn van ziekte, voordat het vervoerverbod van bijen kan worden opgeheven. In de gemeente Born is in 1957 nog mijtziekte geconstateerd. Deze tijd is nog te kort om het vervoerverbod voor deze gemeente op te heffen.
3. Vanuit Limburg ten zuiden van de gemeenten Echt en Ohé en Laak mogen geen bijen naar de rest van Nederland vervoerd worden. Deze bepaling is gemaakt omdat in dit deel van Limburg op vele plaatsen mijtziekte werd gevonden. Het toestaan van vervoer tot Roermond zou een veel te groot gevaar inhouden, dat de ziekte zich naar het noorden zou uitbreiden.
4. Over het aanwezig zijn van Duitse bijenvolken op Duits gebied kunnen wij natuurlijk geen aanmerking maken. Als hierbij zieke volken zijn is het gevaar niet denkbeeldig dat zij ook Nederlandse bijen besmetten, b.v. door het vervliegen van darren of doordat zwermpjes bij de volken binnen trekken. Besmettingsgevaar bij het bevlagen van bloemen is zeer klein. Toch doet men goed dergelijke plaatsen zoveel mogelijk te vermijden.
5. Al onder 2 heb ik duidelijk gemaakt, dat men niet te vlug kan zijn met het „vrijgeven” van voorheen besmette gemeenten. De mijtziekte is een zeer gevaarlijke en zeer hardnekkige ziekte. Dat door het optreden van deze ziekte de bijenteelt achteruit gaat is te begrijpen. Men moet hiervan echter niet het vervoerverbod de schuld geven. Dit dient alleen om nog een ernstiger optreden van de ziekte te voorkomen.

Onbevredigend antwoord van de minister

In het Groentje van februari 1960 publiceerden wij een brief, die het hoofdbestuur richtte aan de Minister van Landbouw. Op 12 januari j.l. kwam het hieronder afgedrukte antwoord binnen. Ons verzoek om meer assistenten bij het rijksbijenteeltconsulentschap is afgewezen. In het wetenschappelijk onderzoek krijgen wij zeggenschap. De suikerprijs wordt niet verlaagd. Vervanging van de accijnsvrijdom door subsidie is afgewezen. Het mijtziekteonderzoek gebeurt sneller. Het invoerrecht op overzeese honing wordt hoger. Dat zijn de hoofdpunten.

We verbinden hieraan nog geen commentaar, het hoofdbestuur moet het antwoord nog bespreken. De pogingen om tot een lagere suikerprijs te komen zullen door hoofdbestuur, Bedrijfsraad en afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap worden voortgezet, dat staat al vast.

Het door het hoofdbestuur ontvangen antwoord luidt:

Met betrekking tot het nemen van maatregelen op het gebied van de bijenteelt kan ik u thans het volgende mededelen:

Personeelsbezetting

De door u in uw brief van 17 december 1959 onder 1 en 2 genoemde moeilijkheden kunnen niet worden opgelost door het aanstellen van nieuw personeel. De mogelijkheid hiertoe is, zoals u reeds tijdens een bespreking in juli 1959 werd medegedeeld, niet aanwezig als gevolg van een door de regering genomen besluit ten aanzien van de beperking van de sterkte van het rijkspersoneel. Met de heer ir. Mommers is daarom nagegaan op welke wijze de controle op de aanwezigheid van acariose in bijenvolken en het geven van voorlichting aan bijenhouders desondanks op een meer aanvaardbaar niveau kan geschieden.

Dit heeft er toe geleid, dat in bepaalde perioden van het jaar voor het nemen van monsters ten behoeve van het mijtonderzoek eventueel tijdelijk personeel kan worden aangesteld, indien dat nodig mocht blijken. Voorts is met ir. Mommers overleg gaande of wellicht door een reorganisatie der werkzaamheden een verbetering van de huidige situatie ten aanzien van de voorlichting kan worden verkregen.

Wetenschappelijk onderzoek

Doordat de Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek T.N.O. heeft besloten om te beginnen met 1961 voor drie jaren een subsidie van f 10.250,— 's jaars toe te kennen, kan prof. dr. J. de Wilde in 1961 een begin maken met enkele onderzoekingen ten behoeve van de bijenteelt. De Nationale Raad heeft met instem-

ming kennis genomen van een verklaring van de „Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland”, dat men in beginsel bereid is een bijdrage van f 1.000,— per jaar te geven voor het bijenteeltonderzoek.

Voor het contact met het bedrijfsleven bij dit onderzoek zal met de Bedrijfsraad over de samenstelling van een commissie overleg worden gepleegd, zodat aan uw wens vermeld in uw eerder genoemde brief zal kunnen worden voldaan.

Suikerprijs

Vooralsnog bestaat er geen mogelijkheid tot het ter beschikking stellen van goedkopere suiker voor de bijvoeding van bijen.

Vervanging van de accijnsvrijdom door een subsidie ten bedrage van de accijns is blijkens verkregen inlichtingen niet uitvoerbaar. Internationale afspraken laten bovendien niet toe suiker in te voeren zonder betaling van invoerrecht en deze tegen wereldmarktprijs beschikbaar te stellen aan de bijenhouders.

Ten aanzien van de concurrentiepositie met buitenlandse honing bericht ik u, dat als gevolg van de verhoging van het buitentarief ingevolge het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, honing ingevoerd uit andere landen dan de tot genoemde Gemeenschap behorende in de toekomst zwaarder zal worden belast.

Onderzoek mijtziekte

Met het Centraal Diergeneeskundig Instituut te Rotterdam is overeengekomen, dat het onderzoek op de aanwezigheid van acariosis in bijenvolken sinds kort onder leiding van de Rijksbijenteeltconsulent te Tilburg wordt uitgevoerd.

Teneinde de hieraan verbonden werkzaamheden te kunnen verrichten is inmiddels een laborante aangesteld. De praktijk leert reeds thans, dat de bevindingen van het onderzoek hierdoor sneller dan voorheen aan de belanghebbenden kunnen worden medegedeeld.

Een afschrift van deze brief heb ik aan de Nederlandse Fruittelers Organisatie gezonden; zoals u bekend is, heeft deze organisatie op 24 februari 1960 adhesie betuigd aan de inhoud van uw brief van 17 dec. 1959.

De Directeur van de Tuinbouw
(w.g.) dr. G. DE BAKKER

ONZE KERSTPRIJSVRAAG

Oplossing :

sectie; selectie; ontzegelen; Minderhoud; tuten; mazer; hei; nosema; stal; volk; mot; honing; angel; nektar; korf; ei; bokalen; linde; enten; slinger; was; oogst; imker; pollen; krainer; verenigen; gif.

De winnaars :

Prijs voor de best verzorgde oplossing : A. v. Putten, Ugchelen.

Andere prijzen :

J. Sorber, Goor; L. Ariaans, Berg en Dal; H. Kim, Drachtster Compagnie; P. Joziase, Hardinxveld; O. Gelmers, Hengelo; A. Belt, Den Hulst; J. Erinkveld, Nijmegen; W. Bosschaert, Staphorst; J. v. Aggele, Hilversum; J. Fluyt, Zierikzee; G. Aardema, Ureterp.

Aan alle prijswinnaars onze gelukwensen en aan alle inzenders dank voor hun oplossingen.

Eervolle vermeldingen voor óók erg mooi verzorgde oplossingen : P. Joziase, Hardinxveld; Br. Justinus, Warnsveld; J. Jacobs, Elst; J. M. Oostveen, Elst.

KRAINER KRAAM

Koninginneteeltavond te Zeist

Op 24 februari zal te Zeist een avond over koninginneteelt worden gehouden, die wordt georganiseerd door alle afdelingen van de Groep Utrecht. Hierbij zal vooral de Krainer bij in het middelpunt van de belangstelling komen. Ook de heer Nijhuis en andere leden uit Twente zullen hier zijn en iets vertellen over hun ervaringen, opgedaan bij het organiseren van de Carnicacub.

Vanzelfsprekend zien wij graag vele belangstellenden uit andere afdelingen op deze avond verschijnen. Aanvang 7.30 uur in zaal Hotel Victoria vlak bij de bushalte „Het Rond”.

Bijen plaatsen bij het koolzaad

In de nummers van februari en maart van het Groentje van 1958 schreef ik twee artikelen „Bijen plaatsen bij het koolzaad” en „Hoe plaats ik bijen bij het koolzaad.” Het eerste artikel bevatte voorschriften, die men heus niet in de wind kan slaan. Het afgelopen jaar heeft wel bewezen van hoe groot nut het kan zijn, als met de gegeven wenken rekening wordt gehouden. Helaas bleek uit de ervaring, die opgedaan werd in Oost-Flevoland, dat zeer weinig imkers er met hun materiaal en bijenkasten rekening mee hadden gehouden. Het was soms al mis gegaan tijdens het vervoer, wat ook niet altijd kan worden voorkomen. De verzorging, de bijen van water voorzien tijdens een opsluiting, was er voor velen niet bij. Dit geldt niet als verwijt, alleen maar als waarschuwing: iedereen kan nu eenmaal niet beschikken over de nodige tijd en het nodige materiaal en toch is dat wel noodzakelijk. Komt er een bespuiting — en daar valt niet aan te ontkomen vanwege de schadelijke insecten — dan moeten we alles bij de hand hebben. Nu bestaat wel het plan voor dit jaar een andere spuitstof toe te passen in het gebied waar de bijen komen te staan, maar aan het afsluiten der kasten op korte termijn ontkomen we ook dan niet. De beoordeling van de toe te passen spuitstof laat ik aan de deskundigen over. Dat er bij het sluiten der kasten door goede verzorging, watervoorziening, ventilatie enz. veel te bereiken valt, zelfs als de opsluiting enige dagen duurt, is wel bewezen. Maar niet iedereen kan dit ten uitvoer brengen en er de tijd voor vinden. Toch moet ieder, die zijn bijen bij het koolzaad plaatst, zich daarvan tevoren goed bewust zijn. Als er dan een bespuiting komt en de nadering eens kort zou duren, zou veel ellende en schade kunnen worden voorkomen. Moge het zo zijn, dat degenen, die de nodige voorzorgsmaatregelen treffen op het moment waarop dat nodig is, tot de overtuiging komen dat het toch mogelijk is bijen in de polder te brengen en te houden en dat zij weer eens tevreden en met volle honingkamers huiswaarts keren.

E. WIETSMA,
Toezichthoudend imker

RADIOREDE VAN ONZE VOORZITTER

Onze voorzitter mr. L. R. J. ridder van Rappard hoopt op 16 februari a.s. van 12.50 tot 13 uur een radio-rede te houden over

BIJENTEELT NIET ENKEL VRIJETIJD SBESTEDING

Wij vertrouwen, dat alle leden die daartoe in de gelegenheid zijn naar deze rede zullen luisteren.

Het koolzaad

**in de
Flevopolder
in 1961**

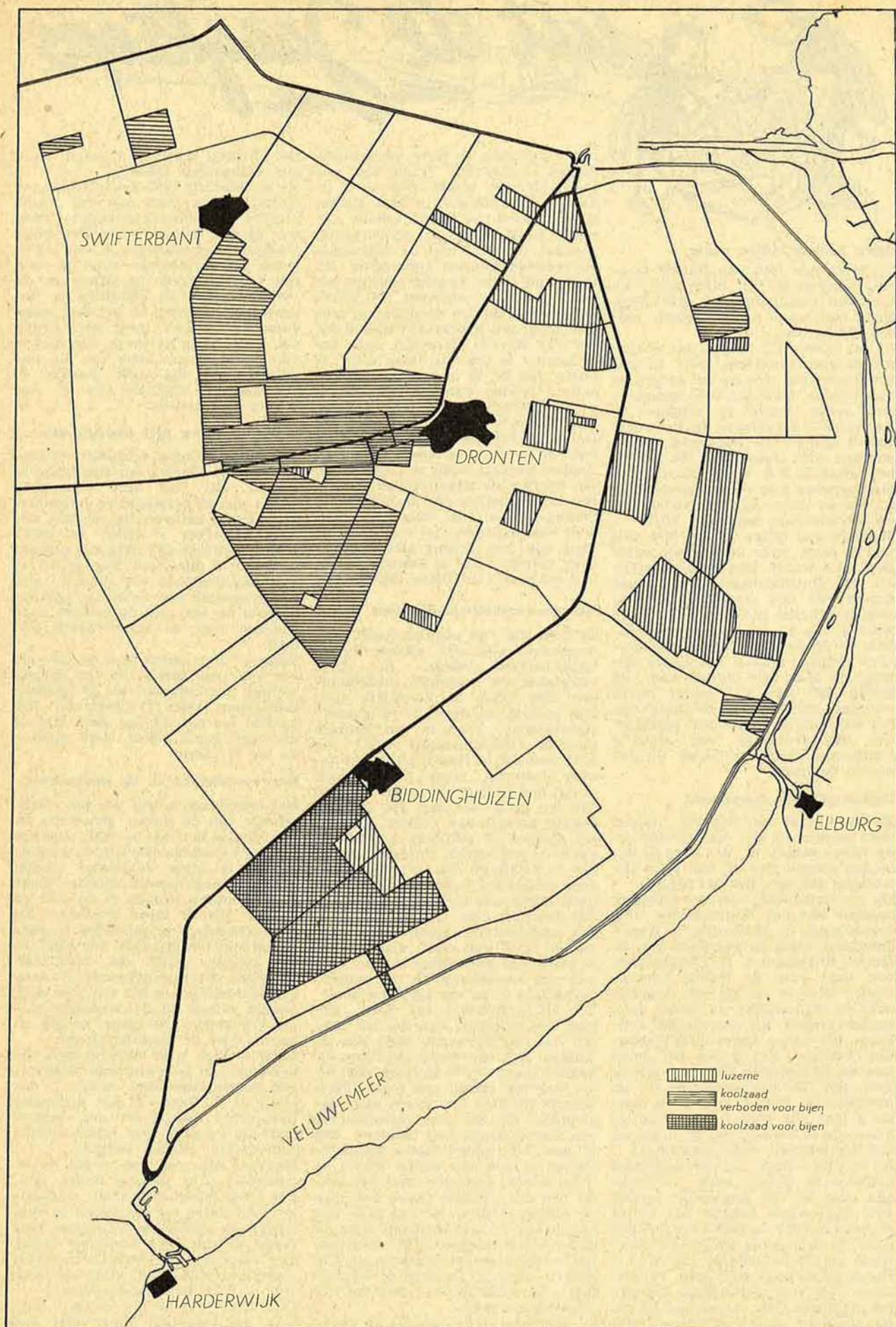
Weer is in de Flevopolder een grote oppervlakte met koolzaad ingezaaid. Na de ramp, die de bijenteelt in 1960 daar trof, doordat bij zeer warm weer met een zeer giftig middel werd gespoten, zijn er door de „Bespuitingscommissie” uit de Ver. tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland en door de Rijksbijenteeltconsulent (op verzoek van de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap) verschillende stappen ondernomen om iets dergelijks in de toekomst te voorkomen.

Sinds enkele jaren is er een insecticide in de handel, genaamd thiodaan, dat verschillende insecten zeer goed bestrijdt, maar weinig giftig is voor bijen. Met dit middel werden reeds verschillende jaren door de Plantenziektenkundige Dienst proeven genomen ter bestrijding van de koolzaadsnuitkever. Aan de Landbouwkundige Afdeling van de IJsselmeerpolders werd gevraagd voortaan al het koolzaad in de Flevopolder — indien de aanwezigheid van koolzaadsnuitkever daartoe aanleiding gaf — te bespuiten met thiodaan. De resultaten van de in 1960 met dit middel genomen proeven waren toen nog niet bekend. Als bezwaar werd wel naar voren gebracht dat thiodaan aanmerkelijk duurder is dan het tot nu toe gebruikte dieldrin. Bovendien is men, gezien het grote financiële risico bij een dergelijke grote oppervlakte wel genoodzaakt erg voorzichtig te werk te gaan.

Toen de voorlopige uitslag van de proefnemingen door de Plantenziektenkundige Dienst bekend werd, is door mij, na en in overleg met Dr. Besemer van deze Dienst aan de Landbouwkundige Afd. van de IJsselmeerpolders verzocht als grote praktijkproef een van de twee grote blokken koolzaad (zie kaartje) en wel dat gelegen bij Dronten te bespuiten met thiodaan en het andere met dieldrin. Op deze manier kon dan blijken of de bestrijding met beide middelen in de praktijk ook verschillen op zou leveren. Reeds kort daarna werd door de Landbouwkundige Afdeling geantwoord, dat men deze proef wel wil nemen, maar dat het blok bij Dronten zo nodig gespoten zal worden met dieldrin, het andere met thiodaan. Alleen bij dit laatste blok zullen bijen worden toegelaten. Deze bijenvolken zullen niet in het gewas geplaatst mogen worden maar dicht erbij.

Voor de bijenhouders betekent dit dat een groot stuk koolzaad voor hen verloren is, maar daartegenover staat, dat bij een ander blok van meer dan 1000 ha bijen geplaatst kunnen worden zonder grote risico's. Weliswaar is thiodaan niet geheel ongiftig voor de bijen, maar de werking is slechts kort. Gedurende de spuitdag opsluiten van de bijen is zeker voldoende om schade te voorkomen. Ik stel me voor in het a.s. seizoen proeven te nemen of misschien het opsluiten geheel achterwege kan blijven.

Ir. J. MOMMERS

uit de Jaagkiers

Bijen hebben water nodig.

Op bijgaande foto van Harald Doering poseren de vijf bijen niet als voor een familiefoto: zij zijn druk bezig met water op te nemen aan een bijenkroeg.

In ons water-rijk land is dat water-nemen geen probleem, zelfs in het afgelopen jaar was op de anders zo droge heide, door het vele regenwater, volop water te vinden. In Australië is dat anders. In Beeworld 1960-4 schrijft de Beeworld-correspondent voor New-South Wales: Bij het reizen in N.S. Wales plaatsen de bijenhouders hun volken gewoonlijk zo, dat zij water kunnen vinden op een afstand van een halve mijl. Maar in een droge streek, 300 mijl van de kust, waar bijna geen water gevonden wordt, geeft een eucalyptus (*E. frutecetorum*) een beste dracht van een goedsmaakende honing met lichte kleur (60 tot 100 pound). Als er geen water beschikbaar is op voor de bijen economische afstand, maken de imkers een trog, die door drie bussen van 44 gallon (200 liter) van water wordt voorzien, zodanig dat de stand van het water in de trog wordt geregeld. Om het verdrinken van bijen te voorkomen legt men takjes en stenen in de trog.

Duitsland en de Euromarkt

De Euromarkt zal ook zij invloed doen gelden op de honing-afzet en de bijenhouders in de aangesloten landen vragen zich af, wat voor uitwerking dat voor hen zal hebben. Op de herdenking van het 100-jarig bestaan van het Kurhessische Imkerverband, in september te Kassel gehouden, hield de president van de Duitse Imkersbond, H. Denghausen, een rede over de Duitse honingmarkt. Hier in zei hij het volgende over de Euromarkt: In onze vakbladen vinden wij meermalen artikelen, die onrust onder de bijenhouders brengen, dat is ook het geval met de Euromarkt. Hierover wil ik kort zijn: De honing-invoer uit de aangesloten landen was in de laatste 3 jaar nog geen 0,5 pct. van de hoeveelheid honing, die in totaal in het Bondsgebied werd ingevoerd. Ik heb mij door de honinghandel nauwkeurig cijfers laten verstrekken over de uit genoemde landen hier ingevoerde honing dat is uit Holland in 1957 en 1958 4 ton, in 1959 niets. In deze jaren uit België niets. Italië voerde in 1958 30 ton in. Frankrijk in 1957-1958 resp. 145-160 en in 1959 iets meer. Maar dit zijn hoeveelheden, die vergeleken bij de totale invoer, weinig betekenen. Het

totale verbruik in de 6 aangesloten landen is ongeveer 71.500 ton per jaar, hiervan wordt nog niet de helft: n.l. 33.500 ton in deze landen geproduceerd. De Duitse imkers zijn reeds jaren aan de concurrentie gewend, daar zij niet de benodigde hoeveelheid kunnen opbrengen. In Duitsland is het honingverbruik per hoofd per jaar ongeveer 800 gram, dat is meer dan in de naburige landen. Maar wij hebben het nadeel dat wij niet kunnen uitvoeren, daar onze honing te duur is, onze prijs is hoger dan in de andere landen. De andere landen van de Euromarkt zouden misschien benadeeld kunnen worden, en wij zijn bang, dat in Italië, Frankrijk enz. de sluisen voor de honing van overzee geopend zouden worden, zoals wij dat al jaren kennen als zijnde invoer-land. Het is van belang dat de imker zijn honing-prijs op peil houdt en niet door aanbiedingen van collega's, die bang zijn, hun honing niet vlug genoeg van de hand te kunnen doen, laat kelderen (Die Biene 1960 10-11).

Nieuwe verpakkingsmiddelen

In deze tijd van plastic heeft deze wonderstof ook zijn intrede in de imkerswereld gedaan. In enige vakbladen de volgende mededelingen: Een imker in Frankrijk doet zijn honing, als deze uit de „rijper“ (maturateur) komt in een dubbele plastic (Polyethyleen) zak, die 1/10 mm dik is. Hierin blijft zijn honing vloeibaar, maar hij weet niet of dat met honing uit andere streken ook het geval zal zijn. De gevulde zakken kunnen dan verder in houten, ijzeren of papieren kisten of vaten of verzonden worden zonder dat de kwaliteit van de honing door deze emballage wordt aangetast, dit geeft zeker een bezuiniging. Hij gebruikt deze zakken ook om zijn uitgebouwde ramen te bewaren, verder voor was-afval, waarbij hij zo nodig, ter bestrijding van de wasmot een zwavelappje in een conserven-blikje in de zak laat branden. Ten slotte gebruikt hij deze stof voor het afdekken van een lek deksel van een bijenkast. Men kan de stukken met een warm ijzer aan elkander lijmen (L'Apiculteur 1960-5). In Amerika brengt een groot-fabrikant in plastic een nieuw emballagemiddel uit, dat voor bijenhouders een mogelijkheid kan hebben. Het is een van polyethyleen gemaakte flacon en kan een gallon (bijna 4 liter) honing bevatten. Met het deksel van een normale flacon kan men de nieuwe sluiten. Er zou geen last van breuk of openspringen zijn gedurende het transport. De vrachtkosten zullen door het mindere gewicht kleiner worden. De flacons kunnen met vier stuks in een doos of los verzonden worden. De fabrikant verwacht dat de klein-

handel-prijs lager zal kunnen worden. (Gleanings 1960-7).

En in Beecraft 1960-6 schrijft de redactie per post een zak van zacht plastic te hebben ontvangen, deze was gevuld met water zonder enige verdere bescherming. Op het adres stond het verzoek om eens op deze zak te gaan staan of zitten om de veiligheid van de afsluiting te beproeven. Dit werd, zij het met enige aarzeling, gedaan, maar geen druppel water ging verloren. De kosten van deze stof was lager dan die van polyethyleen, dat weer duurder is dan glas. De redactie ziet er wel wat in voor honing.

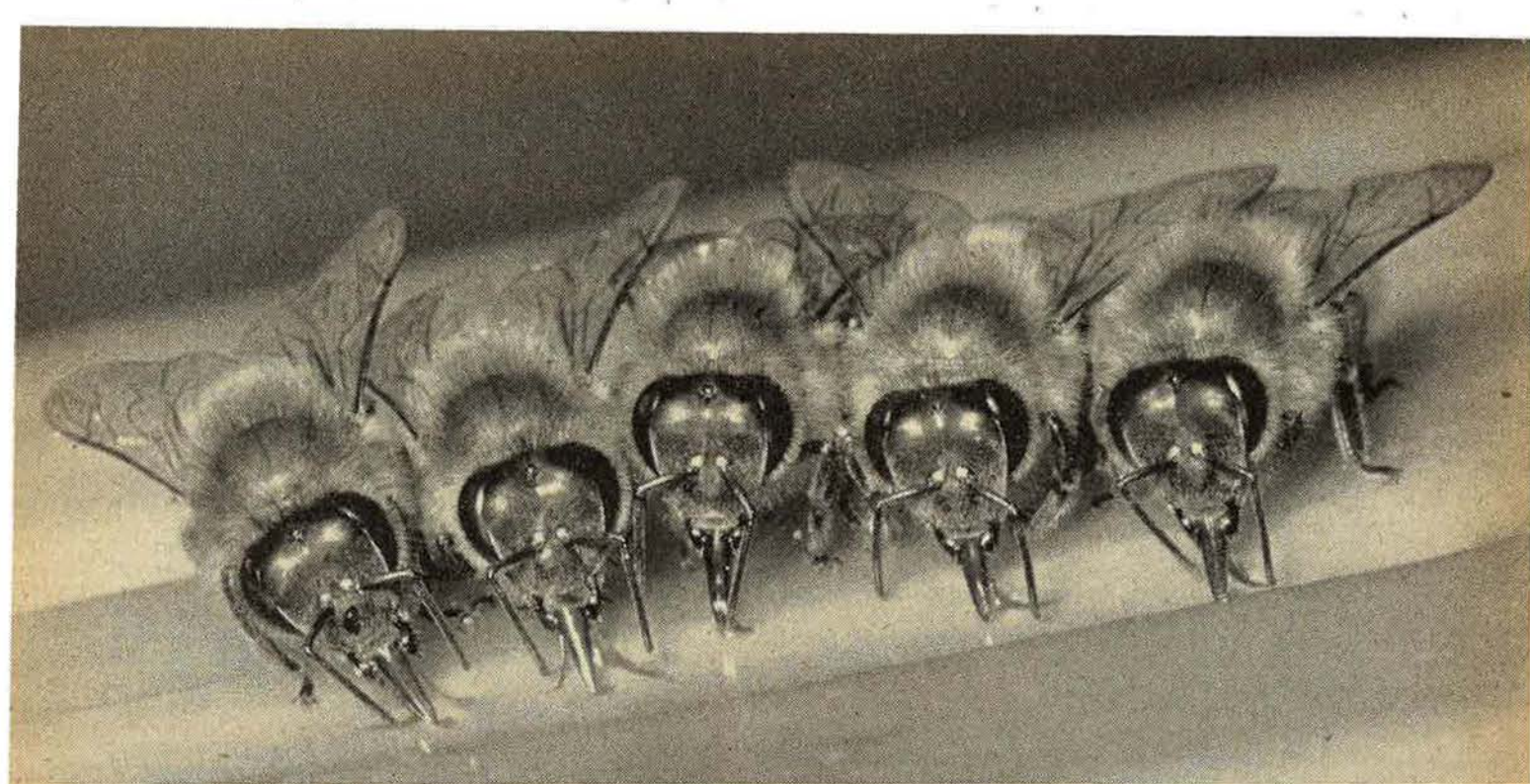
Bijen opvoeren met plastic-zak

Een Schotse imker gebruikt een grote zak van plastic om zijn bijen te voeren. Hij vult deze voor drie kwart met suikerstroop en bindt dan de opening nauwkeurig toe. De zak bevat ongeveer 1 gallon (4 liter) stroop. Hij legt dan deze zak plat en probeert of deze lekt. Dan prikt hij aan de bovenkant van de zak met een stopnaald een twaalfal gaatjes, waarna de zak met de gaatjes naar onderen over de raten wordt gelegd.

Volgens deze imker zou de zak als een bus met gaatjes in het deksel werken. De redactie van de Scottish Beekeeper (1960-11) voegt aan het bericht toe dat zij nog geen tijd of de moed heeft gehad, deze methode toe te passen.

Een vooruitgang in de inwintering

Het inwinteren wordt wel het meestertstuk van de imker genoemd. In ons land is het niet zo heel moeilijk een volk goed door de winter te brengen en in meer zuidelijke landen geeft dit nog minder moeite. Maar in de koudere streken in de V.S. en Canada zijn er meer bezwaren. En het economisch bijenhouden is daar ontaard in het afmaken der bijen in het najaar, gelijk dat afslachten voorheen ook hier gebeurde. De volken worden dan in het voorjaar door naakte volken uit de zuidelijke staten vervangen. Dit spaart honing en kosten voor de inwintering uit. Maar er zijn weer bijenhouders die beweren, dat overwinterde bijenvolken betere resultaten hebben. Nu komt A. G. Payne in het American Beejournal 1960-10 met een nieuwe methode, waarbij de bijen slechts gedeeltelijk worden vergast. Hij zegt dat voor een goede overwintering drie dingen nodig zijn: een jonge bevruchte moeder, voldoende jonge bijen om het broed te verzorgen en voldoende mondkost voor beide; er zijn geen haalbijen nodig. Het voornaamste verschil tussen het overwinteren van een sterk en zwak volk is de hoeveelheid voedsel. Daar een volk in het vroege voorjaar gelijkwaardig moet zijn aan

een naakt volk van 2 à 3 pounds, is de oplossing kleine volken (nuclei) te overwinteren, die zich in het voorjaar sneller ontwikkelen.

Hierop heeft P. een systeem opgebouwd dat een radicale wijziging is, vele voordelen en geen nadelen heeft en een onmetelijk succes is.

Als de hoofddracht afgelopen is, wordt het tijd om jonge koninginnen te telen en worden de oude gedood of weggenomen. Als de jonge koningin begint te leggen is al het broed van de oude moeder uitgelopen en zijn de raten leeg behalve stuifmeel en honing en het broednest van de jonge moeder. Nu neemt P. 2 of 3 raten met eitjes, larven, koningin en de op deze raten zittende bijen en maakt daarvan een „nuc“. Daarna wordt de rest der bijen vergast en verbrand. Teneinde de kleine volkjes te overwinteren worden 9 ervan in een daarvoor gereedgemaakte kast geplaatst. Een volkje komt in een dubbele broedkamer, waarvan de bovenste verzegelde en open honing heeft en de onderste de drie raten met broed, aangevuld met raten met stuifmeel.

Voor de 8 resterende „nucs“ worden 4 broedkamers in orde gemaakt en wel zo dat een broedkamer door een schot onderdak kan geven aan 2 volkjes op 5 raten elk; tussen deze broedkamers komen speciale dekplanken met openingen die van dubbel gaas zijn voorzien en met vliegaten naar 2 verschillende kan-

ten. Met deze methode zou een volk 40 kg meer honing opleveren.

Uitwerking van pesticiden

De John A. Hartford-stichting te New-York heeft 300.000 dollar geschonken aan het Stanford Instituut van Onderzoek in Californië voor de studie van de uitwerking van pesticiden op mens en dier door het gebruik ervan op voedselgewassen. Men hoopt een methode te ontwikkelen om vlug de chronische vergiftiging van mensen te constateren. Het gebruik van organische pesticiden en chemische middelen bij de produktie van voedsel voor de mens is in de laatste jaren angstwekkend toegenomen. Dit heeft de produktie van landbouw-gewassen vergroot, maar is ook een bron van bederf van oogsten en van dierlijk weefsel, die door de mensen worden gebruikt. (A. B. J. 1960-11).

Verzenden van eitjes

Om koninginnen van een bepaald ras te bekomen worden in sommige landen stukjes raat met eitjes verhandeld. Geleerden van naam hebben voorheen verkondigd dat eitjes, bewaard bij lage temperatuur van 20 tot 28 dagen buiten een volk kunnen verblijven maar volgens dr. Weisz, Erlangen, is dat erg overdreven. Voor het verzenden der eitjes moeten deze 1½ of 2½ dag oud zijn, de ouderdom te bepalen naar de stand der eitjes is niet juist. Het verzen-

den moet zo snel mogelijk plaatsvinden, in de regel moet de zending de volgende dag op bestemming zijn, waar de ontvanger deze direct in een volk moet onderbrengen.

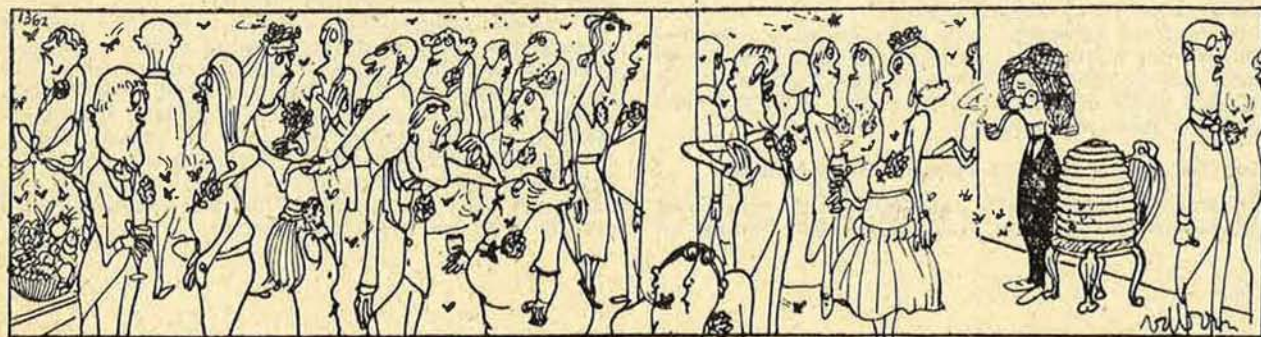
Gedurende de reis behoeven de eitjes niet vochtig worden gehouden. Volgende is het stukje raat in zijdepapier te wikkelen en dan zo in een doosje te verpakken dat het niet kan bewegen. Verder kan men watten en gekreukeld papier gebruiken, maar alles moet reukloos zijn. Kleine stoten deren de eitjes niet, wel flinke, waardoor de eitjes in de cel verplaatst worden. De zending nooit in de zon plaatsen en matig warm houden (ongeveer 18 gr. C.) (Zeitschrift für Bienenforschung 1960-4).

Honing voor restaurants

W. Barth deelt in zijn „Monthly Honey Report in Gleanings 1960-10“ mede een interessante brochure te hebben ontvangen waaraan een klein zakje van cellofaan met 14 gram honing. Deze verpakking zou uiterst geschikt zijn voor restaurants. En tot slot van deze Jaagkieps een tekening, die een lid vond in het Pa-rool van 18-10-1960. Het is één van de wonderlijke daden van professor Pi door Bob van den Born.

Jékavé

Prof. Pi — heel geestig doch velen zullen dit zonder onderschrift b.v. „Prof. Pi zoekt elk drachtveld op“ niet direct snappen.

Hogere huurprijzen voor het reizen naar het fruit

Bedrijfsraad, Landbouwschap en Fruitteeltorganisaties hebben de verhuurprijzen voor volken bij het fruit besproken. De volgende „huurprijzen” werden tenslotte in onderling overleg overeengekomen:

Kastvolken f 10,— per volk plus vrachtkosten.

Korfvolk f 9,— per volk plus vrachtkosten.

Kastvolken te plaatsen in kassen f 25,— per volk plus vrachtkosten.

Korfvolk te plaatsen in kassen f 20,— per volk plus vrachtkosten.

Bijenvolken buiten te plaatsen bij meloenen en aardbeien onder plat glas f 20,— plus vrachtkosten.

Wij willen onze leden met nadruk aanbevelen zich aan deze voorwaarden te houden, die in onderling overleg werden vastgesteld, in het belang van de imkerij zowel als van de Nederlandse fruitteelt.

De hieronder afgedrukte voorwaarden, die vet gedrukt zijn, zijn anders dan die van voorgaande jaren.

Verplichtingen van de imker

1. De bijenvolken moeten tijdig aanwezig zijn, d.w.z. uiterlijk bij het begin van de bloei.
2. De verzorging van de bijenvolken geschiedt door of vanwege de imker.
3. De volken mogen zonder toestemming van de huurder niet worden verwijderd voor het einde van de bloei.
4. De imker moet op verzoek van de fruitteler de volken verspreid plaatsen in de boomgaard. De spreiding zal echter niet verder gaan dan tot groepen van ten minste 5 volken per ha.
5. De te verhuren volken moeten **goed reisklaar te maken zijn** en voorts aan de volgende eisen voldoen:

A. Korfvolk

- a. Het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben.
- b. Eitjes en broed in alle stadia moeten aanwezig zijn. Verzegeld broed moet zichtbaar zijn.
- c. **Ten minste moeten bij het begin van de kersenbloei 4 en bij het begin van de appelbloei 5 raten door de**

bijen bezet zijn bij een buitentemperatuur van 12° C.

- d. Voldoende voedsel moet aanwezig zijn.

B. Kastvolken

- a. Het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben.
- b. Eitjes en broed in alle stadia moeten aanwezig zijn in tenminste 4 raten.
- c. **Ten minste moeten bij het begin van de kersenbloei 7 en bij het begin van de appelbloei 8 raten door de bijen bezet zijn bij een buitentemperatuur van 12° C.**
- d. Voldoende voedsel moet aanwezig zijn.

Verplichtingen van de fruitteler

1. De fruitteler betaalt de imker vóór het einde van de bloei de vastgestelde vergoeding per volk.
2. De fruitteler zal zijn vruchtbomen niet spuiten of stuiven met voor de bijen giftige stoffen gedurende de bloei.
3. Hij zal er tevens zorg voor dragen, dat andere door de bijen druk bezochte planten gedurende de bloei niet in aanraking komen met giftige stoffen. Hij zal het nodige doen om te voorkomen dat sloten of andere drinkplaatsen van de bijen worden vergiftigd.
4. De fruitteler zal zorgen dat een behoorlijke standplaats aanwezig is voor de bijenvolken en draagt er zorg voor dat bijenvolken niet verplaatst worden.
5. Indien vee in de boomgaard komt moet de fruitteler voor een voldoende afrastering rond de bijenstand zorg dragen.

Controle

De fruitteler heeft het recht één of meer deskundigen te verzoeken te controleren of de geleverde volken aan de gestelde eisen voldoen. Tijdig zal aan de eigenaar der volken bericht worden gezonden wanneer de controle plaats heeft.

Arbitrage

Indien er geschillen zijn, die onderling niet kunnen worden opgelost, kan een beroep worden gedaan op de Rijksbijenteeltconsulent of een van zijn assistenten. De uitspraak daarvan is bindend voor beide partijen.

Hebben moerloze volken minder haaldrift?

Anni Löffler van het Bijeninstituut te Erlangen heeft dat onderzocht en de genomen proeven geven sterk de indruk, dat de aanwezigheid van een leggende koningin en van broed geen noodzakelijke voorwaarde is voor het vlijtig verzamelen van nectar door de bijen.

Met zekerheid kon zelfs niet worden vastgesteld, dat op de dag waarop de koningin van een volk weggenomen werd, ook de haalbijen zich op de bekende wijze „moerloos gedragen”. Het „gevoel van moerloosheid” schijnt zich vooral voor te doen bij de jonge bijen, die nog niet gevlogen hebben.

Op de dagen voor en na het moerloos maken van de proefvolken was het bezoek aan de voerplaats geheel normaal. Gedurende de eerste uren na het moerloos maken van de volken haalden de bijen ook regelmatig door. Slechts bij één van de 13 proeven liep het aantal bezoeken aan de voerplaats na 2,5 uur iets terug.

Uit het bovenstaande kan de conclusie worden getrokken, dat moerloosheid van het volk geen invloed heeft op het halen van de bijen.

Het moerloos gemaakte volk zet natuurlijk redcellen aan. Na het wegbreken van deze redcellen haalden de bijen van de moerloze volken vlijtig. Bij 2 van de 3 proeven bleek de verzamelijver slechts even gedurende korte tijd te verminderen.

Kost het storen van een volk de imker honing?

De door de imkers vaak geopperde veronderstelling, dat het storen van een volk verlies van honing tot

gevolg heeft, zou wel eens sterk overdreven kunnen zijn. Dat het storen van het volk aan het begin van een drachttag de imker 2 tot 4 pond honing zou kosten, is zeker overdreven, al moet men wel rekening houden met een gering verlies. Uit de proeven bleek namelijk, dat de vliegbijen tijdens de storing meestal niet uitvliegen. Tien tot dertig minuten na de storing duurt het, voor alle vliegbijen weer voltalig en regelmatig hun voerplaats bezoeken.

Bij het teruggeven van geslingerde raten, bij het van de raten stoten van het hele volk en bij het verenigen van volken duurde het tot 2 uren voordat de vliegbijen hun volle activiteit weer hadden hervat, maar ook deze ingrijpende handelingen bleken bij de meeste volken een vermindering van de vlieg-intensiteit van 10 tot 30 minuten te veroorzaken, de vermindering gedurende 2 uren werd slechts bij een paar volken waargenomen en in één geval vlogen de bijen ook de volgende dag minder. Vooral tijdens de storing verschenen de vliegbijen niet op de voerplaats.

Bij het gewone „even doorkijken” van de broedkamer en vooral van de honingkamer gingen de vliegbijen ongestoord door met halen.

De invloed van de storingen op de haalbijen was sterker dan de invloed van moerloosheid.

Dit was een samenvatting van het eerste deel van het verslag der proeven, dat betrekking heeft op de met afzonderlijke bijen genomen proeven. Het tweede deel van het verslag is nog niet verschenen. Daarin zal verslag worden uitgebracht over de invloed van moerloosheid en storingen op het volk als geheel. Leden, die het 15 bladzijden tellende eerste deel van het verslag willen gebruiken voor een lezing, kunnen het van ons lenen. We hebben echter maar één exemplaar. Het verslag is in het Duits geschreven.

Imkersgids 1961

1. GENORMALISEERDE SIMPLEXKAST

Maten en constructie geheel volgens de voorschriften van de Normalisatie-Commissie. De kast bestaat uit bodem met vliegplank, 2 buitenranden, broed- en honingkamer met draaglijsten, ramen en afstandblikjes en dak met zink. Desgewenst wordt de kast zonder prijsverhoging geleverd met een plat dak in plaats van een genormaliseerd dak.

Bijpassende onderdelen:

2. Bodem met niet krom trekkende vliegplank, aan de kast bevestigd met messing pianoscharnier over de volle breedte	f 8,—
3. Buitenrand	" 7,25
4. Broedkamer met draaglijsten	" 4,25
5. Honingkamer met draaglijsten	" 3,75
6. Genormaliseerd dak met zink	" 7,50
7. Plat dak met zink	" 7,50
8. Reisraam	" 3,—
9. Separator, bestaande uit geprofileerde rand met gaasraam en dekplankjes	" 6,50

No. 30
V.S. Kast

No. 1
Simplexkast

Voor het bedekken van een volk in een genormaliseerde Simplex kunt u gebruiken:

10. Dekkleedje van vilt	f 1,50
15. Dekplank Ideaal. Isolierend board met bijenruimte boven de bovenlatten, draaischijf met grote en kleine voeropening, beide voorzien van geperforeerd zink en nog een opening voor de voederballon. De voeropening kan bij korte reizen in het voorjaar ook wel als reisraam worden gebruikt, maar men neme geen risico en gebruike in twijfelgevallen steeds het reisraam	" 3,—
16a. Dekplank Universeel. Boven en onder bijenruimte. In de opening past de bijenuitlaat (nr. 133)	" 2,50

Voor het voeren:

17. Glazen voederballon, inhoud 1 liter, past op het spongat van de stromat en op de opening van de dekplank Ideaal	" 0,90
18. Bijpassend voerbordje	" 0,30

Op de genormaliseerde Simplex passen:

22. Bijenuitlaat, gemonteerd op uitlaatbord. Daags voor het slingeren tussen broed- en honingkamer leggen, de volgende dag is de honingkamer praktisch bijenvrij. De uitlaat niet langer laten liggen dan nodig is, want niet gebruikte uitlaten worden door de bijen dicht gekit. De uitlaat werkt alléén als er géén broed in de honingkamer zit!	" 3,95
23. Zwermvanger Alley's trap. Als het volk zwermt loopt de moer door een fuik naar boven en	

kan niet terug. Kan ook worden gebruikt om de darren van een volk op te vangen	" 5,50
24. Sectiebak, sectieraampjes zie nr 228 e.v.	" 6,—
25. Glasdekraam	" 7,50
26. Voerbak, model spaarkast	" 3,—
27. Kleurcreosoot groen per 1 kg	" 3,25
geel per 1 kg	" 7,50
28. Voerbak van plastic, inhoud 2 liter, onverslijtbaar	" 7,50

30. VERBETERDE SIMPLEXKAST

Voor het reizen zijn verbindingstaven tussen bodem en dak aangebracht. Het dak steekt verder over dan de simplex. De kast heeft drie buitenranden, die gezamenlijk iets hoger zijn dan de twee buitenranden van een simplex. Men kan dus de onderste broedkamer verwijderen zonder de onderste buitenrand weg te nemen. De middelste buitenrand is voorzien van vlieggaten en een aanvliegplank. Hierdoor is een afzonderlijke separator overbodig. De kast bestaat uit: bodem en aanvliegplank, 3 buitenranden, reisraam-separator, broed- en honingkamer met ramen en afstandblikjes, dak met verbindingstaven en vleugelmoeren.

Bijpassende onderdelen:

31. Bodem	f 9,—
33. Buitenrand zonder vlieggaten	" 6,60
34. Buitenrand met vlieggaten en vliegplank	" 7,25
35. Reisraam-separator	" 5,—
Als men deze op de onderste broedkamer legt, correspondeert hij met de vlieggaten in de middelste buitenwand.	
4. Broedkamer met draaglijsten	" 4,25
5. Honingkamer met draaglijsten	" 3,75
36. Dak	" 8,—
37. Verbindingstaven, met vlegelmoeren, per stel	" 2,25

40. SPAARKAST

De spaarkast is ontworpen door de Rijksbijenteeltconsulent Ir. J. Mommsers. Bodem en broedkamer vormen

Spaarkast

één geheel, wat bij het reizen zeer gemakkelijk is. Alle onderdelen staan koud op elkaar, zoals alle in Amerika gebruikelijke kasten. Ze worden echter verbonden met zeer doelmatige kastverbinders. Bij de kast behoort een

reisraam, dat óók gebruikt kan worden als separator. Verder een dekplank inplaats van het kleedje, waarmee gewoonlijk de ramen worden afgedekt. Over de hele kast past de grote voerbak en over alle onderdelen past het platte dak, dat met zink is bekleed. Evenals in alle kasten van het Bijenhuis past ook in deze Spaarkast, bestaande uit broedkamer met vaste bodem, honingkamer, broed- en honingkamer, het genormaliseerde simplexraam.

Op verzoek kan bij de spaarkast ook een losse bodem geleverd worden.

Bijpassende onderdelen:

41. Broedkamer met vaste bodem, opklapbaar vliegplankje en draaglijsten	f 10,50
42. Honingkamer van broedkamerformaat, met draaglijsten	" 8,50
43. Honingkamer van honingkamerformaat, met draaglijsten	" 6,—
44. Dekplank	" 2,—
45. Reisraam-separator	" 5,—
46. Voerbak met bijbehorend glaasje om de voeropening af te dekken	" 7,50
47. Dak met zink	" 7,50
48. Metalen kastverbinder per stuk	" 0,30
50. Bijen-uitlaat, gemonteerd op uitlaatbord	" 3,95
51. Zwermvanger Alley's trap	" 5,50
52. Sectieramen zie nr 229.	

60. ENKELWANDIGE SIMPLEXKAST

Deze kast heeft een dubbele voor- en achterwand, doch de zijanten zijn enkelwandig. De kast is voorzien van verbindingsschroeven met vleugelmoeren, om het reizen te vergemakkelijken. In de bovenste buitenrand zijn vlieggaten aangebracht met een aanvliegplankje, zodat geen afzonderlijke separator nodig is. De bovenste bak is ingericht als honingkamer, doch deze kan, door het inbrengen van een paar klossen met daarop bevestigde draaglijsten, ook worden gebruikt als dubbele broedkamer.

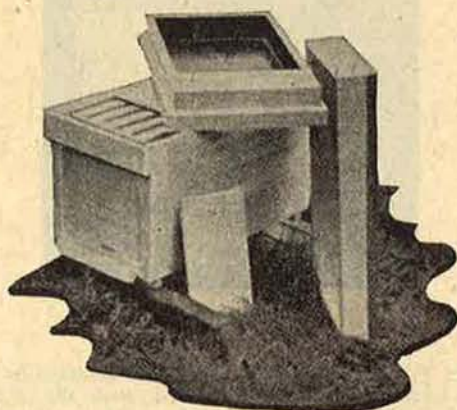
Enkelwandige simplex, bestaande uit bodem, broedkamer, honingkamer (tweede broedkamer) met draaglijsten, dak met verbindingsschroeven en vleugelmoeren, compleet met reisraam, broed- en honingkameramen en afstandblikjes.

Bijpassende onderdelen:

61. Bodem met vliegplank	f 6,50
62. Broedkamer met draaglijsten zonder ramen	" 9,75
63. Honingkamer (tweede broedkamer) met draaglijsten en klossen m. draaglijsten zonder ramen	" 10,50
64. Dak	" 7,25
64a. Verbindingschroeven, met vleugelmoeren, per stel	" 2,25
65. Reisraam	" 3,—
68. Bijen-uitlaat, gemonteerd op uitlaatbord	" 3,95
69. Zwermvanger Alley's trap	" 5,50

70. FRUITTELEERSKAST

volgens het ontwerp van de oud-Rijksbijenteeltconsulent Dr. Ir. A. Minderhoud. De kast

Zesramer

wordt geleverd compleet met raampjes, en dak met zink „ 18,—

80. ZESRAMER

Dit kastje wordt geleverd met ramen en afstandblikjes, 3 dekplankjes, voerbak en dak met zink, geheel compleet

„ 22,50

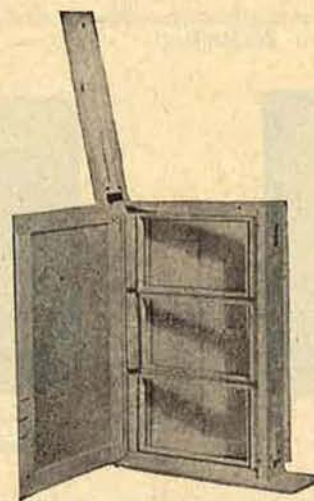
81. Zesraamskastjes zonder ramen of verdere toebehoren	" 6,50
82. Reisraam	" 1,50
83. 3 dekplankjes	" 0,75
84. Voerbak	" 6,50
85. Dak met zink	" 6,—

90. DRIERAAMSKASTJE

ontworpen door de oud-Rijksbijenteeltconsulent Dr. Ir. A. Minderhoud, met voerruimte, compleet met ramen en afstandblikjes. Dit kastje wordt veel gebruikt voor de teelt van koninginnen op simplex-broedkameramen

„ 10,—

OBSERVATIEKASTEN

No. 112

Observatiekast met 3 simplexramen

110. Observatiekast voor twee simplexramen	" 22,50
111. Idem, met glas en geschilderd	" 28,50
112. Observatiekast voor drie simplexramen	" 25,—
113. Idem, met glas en geschilderd	" 30,50
114. Handleiding voor het bestuderen van de bijentaal in observatiekasten	gratis

RAMEN, AFSTANDBLIKJES

120. Broedkamerramen, genormaliseerd, per 100	" 20,—
120a. Broedkamerramen met spleet, per 100	" 22,—
121. Honingkamerramen, genormaliseerd, per 100	" 19,50
121a. Honingkamerramen met spleet, per 100	" 21,50
132. Afstandblikjes per stuk 2½ cent, per 100	" 2,25

(De onderdelen van de raampjes worden zeer nauwkeurig afgewerkt en men spijkt ze dan ook gemakkelijk in elkaar).

Ideaalramen

Deze kunnen uitsluitend worden gebruikt voor gewapende kunstraat. Bij het inzetten van gewapende kunstraat in Ideaalramen heeft men geen andere gereedschappen nodig dan alleen een hamer en een paar spijkertjes.

122. Ideaalramen broedkamerformaat, per stuk f 0,35, per 100	f 34,—
123. Ideaalramen, honingkamerformaat, per stuk f 0,34, per 100	" 33,—

De Ideaalramen hebben buitenwerks dezelfde maat als het genormaliseerde simplexraam en ze kunnen dus ook met gewone simplexramen dooreen worden gebruikt.

124. Verkleinblok, tweeraams	„ 1,60
125. Verkleinblok, drieraams	„ 2,—
126. Scheidingsplankje, broedkamerformaat	„ 0,75
127. Kastcijfers, groot model	„ 0,12
128. Idem, tussenmaat	„ 0,11
129. Idem, klein model	„ 0,10

ONDERDELEN VAN KASTEN

130. Draaglijsten, per paar	„ 0,50
131. Afstandrepen, per paar	„ 0,95
132. Afstandblikjes, per stuk 2½ cent, per 100	„ 2,25
133. Bijenuitlaat, niet gemonteerd op uitlaatbord Voor gemonteerde uitlaten zie men bij de betreffende bijenkast.	„ 1,45
134. Pianoscharnier voor vliegplank, 40 cm	„ 1,50

KUNSTRAAT EN BENODIGDHEDEN VOOR HET INZETTEN VAN KUNSTRAAT

140. Kunstraat voor genormaliseerde simplexramen. Men diene bij de bestelling op te geven of kunstraat van broedkamerformaat of van ho- ningkamerformaat gewenst wordt. Per kg (19 vel broedkamer of 28 vel honingkamer)	f 6,75
141. Extra dunne kunstraat (zie boven), per kg	„ 7,25
143. Gewapende kunstraat, uitsluitend te gebruiken in ideaalraampjes, zowel broed- als honingka- merformaat, per kg	„ 7,75

Raampjesdraad

144. Klos van 500 gram	„ 2,60
144a. Klos van 200 gram	„ 1,15
145. Klos van 100 gram	„ 0,60
146. Bosje van 50 gram	„ 0,35
147. Gaatjesapparaat voor het prikken van gaatjes in de latten der raampjes. Door deze gaatjes worden de draden gehaald. Zonder afstand- beugel	„ 4,—
148. Gaatjesapparaat met afstandbeugel. De beugel dient om de gaatjes gemakkelijk allemaal op de juiste plaats aan te brengen zonder dat men de plaats van de gaatjes hoeft af te meten	„ 6,75
149. Gaatjesprijem in houten handvat	„ 1,30
150. Spoorwielkje met grote koperen knop. Het wielkje wordt verwarmd en het spoor over de draden, waardoor deze in de kunstraat worden drukt	„ 2,—
151. Gietlampje Blitz voor het aangieten van kunstraat	„ 6,—
152. Spleetopener. Hiermede wordt de zaagspleet van het raampje opengesperd, zodat men ge- makkelijk de kunstraat in de spleet kan laten zakken	„ 0,75
153. Metalen oogjes per 100 f 0,50, per 100 gram	„ 4,50
154. Elektrische kunstraat-insmelter	„ 14,50

MERKEN VAN KONINGINNEN EN BIJEN

160. Koninginnenvangtoestel Regina, bestaat uit een glazen buis afgesloten door twee kurken. Door de ene kurk steekt een wijde buis, door de andere een nauwe. Na het opzuigen van de koningin wordt één der kurken verwijderd en vervangen door een dop met merknietje. De andere kurk wordt vervangen door een vilten zuiger, waarmee men de koningin tegen het merknietje drukt om haar te knippen en te merken	f 5,—
161. Moerfuik Mofu. Ook een vang- en merk- toestel, de gebruiksaanwijzing wordt bijgeleverd	„ 5,—
162. Merkapparaat Stella. Met lijm, ponsje, staniol (genummerd en in de voorgescreven vier kleuren). Met het ponsje wordt een genum- merd staniolplaatje uitgeponsd, het blijft in het ponsje zitten. Men bevochtigt het borst- stuk van de koningin met een beetje lijm en drukt met een verend staafje van het ponsje	

het merk op het borststuk van de koningin	„ 2,50
163. Zalith Garnituur voor het merken van konin- ginnen	„ 3,—

BESCHERMINGSMIDDELEN

170. Beroker (blaasbalg). Hierin kunt u b.v. een rolletje golfkarton gebruiken om rook te ver- wekken	„ 6,—
171. Rookpatronen voor deze beroker, rolletjes golfkarton kant en klaar. U houdt er een lucifer onder tot de patroon schroeit en doet deze dan vlug in de beroker	„ 0,04
172. Beroker Vulkana. Hier is de blaasbalg vervan- gen door een veerwerk dat een ventilator aan- drijft. Met een handgreep in en buiten werking te stellen. Het veerwerk loopt ongeveer een kwartier	„ 21,50
173. Dathepijp zonder kogelventiel	„ 7,90
174. Dathepijp met kogelventiel, voor niet-rokers. Men vult de kop van de pijp met tabak of ander rookmateriaal, steekt het van onderen aan en blaast de rook uit het mondstuk. Het ventiel voorkomt dat de rook in het mondstuk opstijgt	„ 8,75
175. Rookblazer, een Dathepijp die niet in de mond wordt gehouden, doch die met een koord om de hals wordt gedragen. Men blaast in een mondstuk, dat met een rubberslang aan de pijp verbonden is en de rook komt aan de andere kant uit het mondstuk	„ 8,75
177. Bijenkap ruim model	„ 4,75
177a. Bijenkap met vizier	„ 4,25
178. Bijensluis met vizier. Wordt over de hoed gedragen en geeft dus meer ruimte tussen vizier en gelaat	„ 5,10
178a. Bijensluis van tule, licht en luchtig	„ 5,60
179. Vizier met pijp gat	„ 1,50
181. Handschoenen, leer, per paar	„ 8,—
183. Carbolap van Engels pluksel, houdt de geur zeer lang vast	„ 1,20
184. Flesje carbol voor de carbolap	„ 1,—
184a. Klein flesje carbol Para, doodt de wasmot. Kristallen, die een gas afgeven dat zwaarder is dan lucht. Een schoteltje met 50 gram boven in een stapel van 6 broedbakken met raten is voldoende.	„ 0,40
185. Fles Para van 150 gram	„ 0,75
186. Fles Para van 50 gram	„ 0,35
187. Flacon Vaseline	„ 0,75
188. Globol, dezelfde werking als para, per pakje	„ 0,35

KONINGINNEROOSTERS

210. Zinken rooster 40 x 40 cm, zeer nauwkeurig afgewerkt	f 2,20
211. Idem per rol, 100 x 200 cm	„ 22,50
212. Draadrooster 40 x 40 cm. Overtreft wat kwa- liteit, stevigheid en afwerking betreft alles wat tot nu toe bekend is	„ 3,10

OVERIGE BENODIGDHEDEN

220. Bijenveger, groot model, niet te stug en niet te zacht, met gemakkelijk in de hand liggend handvat	„ 1,60
221. Raampjeslichter met schraapmes	„ 1,45
Het schraapmes dient om bovenlatten van raampjes, bodems van kasten enz. af te schrapen.	
221a. Idem, Duits model	„ 1,85
222. Raampjesgreep Simplex. Een verende dubbele tang waarmee men de raampjes uit de kast neemt en met één hand vasthoudt. De andere hand houdt men vrij	„ 3,—
222a. Raampjestang voor Alberti-kasten	„ 4,10
223. Moerhuisje, het oude beproefde model	„ 0,25
224. Verzendblokje voor koninginnen	„ 0,75
22. Salpeterlapjes, per pakje van 12 stuks	„ 0,25
227. Zwavellapjes, per pakje van 12 stuks	„ 0,25
228. Sectiebak voor Simplex- en V.S.-kast, compleet met secties	„ 15,—
229. Sectieraam, met 3 secties	„ 2,50
229a. Amerikaanse secties, per stuk	„ 0,35

HONINGSLINGERS

230. Drieraams Standaardslinger voor 3 broed- of 6 honingramen, onverwoestbaar ook na jarenlang intensief gebruik. De korf is niet van gaas, doch van stevig uitgestansd metaal. De wormwielaandrijving werkt nagenoeg geruisloos. Met teruggedrukrem f 145,—
231. Vierraams Standaardslinger als boven voor 4 broed- of 8 honingramen „ 165,—
232. Tweeraams Tafelslinger, als boven, doch zonder onderstel, voor 2 broed- of 4 honingramen „ 100,—
233. Snijkraan voor honingslinger „ 7,50
234. Drijfwerk voor slinger „ 23,—
235. Ontzegelbak, metaal „ 22,—
236. Snijkraan voor honingslinger „ 4,50

VOOR DE HONINGOOGST

240. Handkolbtoestel voor het slingerbaar maken van heidehoning. Een uiterst solide apparaat „ 18,—
241. Ericaborstel, vervult dezelfde dienst als het handkolbtoestel, doch minder goed „ 6,—
242. Ontzegelmes „ 4,50
243. Ontzegelvork „ 3,30
244. Dubbele honingzeef met hengel, doorsnee 20 cm „ 6,40
246. Dubbele honingzeef met beugel, die op de emmer rust, doorsnee 22 cm „ 6,40
247. Bijenuitlaat, te monteren op uitlaatbord. Daags voor het oogsten tussen broed- en honingkamer plaatsen en de volgende dag zijn de honingkamers zo goed als bijenvrij. De uitlaat nimmer langer op 't volk laten liggen dan nodig is Bijenuitlaat, gemonteerd op uitlaatbord, zie bij de betreffende kast. „ 1,45
248. Kaasdoek voor het zeven van honing, 75 x 75 cm „ 0,75
249. Idem 150 cm breed per m „ 2,50
250. Perszak voor het persen van honing „ 7,50
251. Honingspaan, voor het scheppen van gekristalliseerde honing „ 6,50

De golfkarton verzenddozen voor honingglazen worden in rekening gebracht.

HONINGBOKALEN, HONINGPOTTEN, HONINGBUSSEN

260. Honingbokalen, inhoud 450 gram, het Nederlandse honingglas met inscriptie „Zuivere Nederlandse Bijenhoning” en ons verenigingsmerk in het glas aangebracht, met deksel f 0,26
261. Pondsflacon, met deksel, karton en perkamentinlage „ 0,17
262. Halfpondsflacon als boven „ 0,14
263. Monsterpotjes, 50 gram „ 0,10
264. Schroefdeksel voor pondsflacon, per 100 „ 3,50
- 264a. Schroefdeksel voor bokaal, per 100 „ 5,50
265. Kartoninlage, per 100 „ 1,10
266. Perkamentinlage, per 100 „ 0,60
267. 50 ponds honingemmer, met 2 handvatten „ 3,80
268. 25 ponds honingemmer, aangesoldeerd hengel „ 2,10
269. 10 ponds honingemmer, hengel aan draagband „ 1,25
270. 5 ponds honingemmertje, uitvoering als 10 ponds „ 0,90
271. Doosje voor raathoning, met cellofaan venster „ 0,13

ETIKETTEN

280. Honingetiketten, blauw, per 100 f 1,70
281. Honingetiketten, kleurendruk opgeven inhoud 450 of 500 gram) per 100 „ 1,60
282. Sluitetiketten met rondjes, per 100 „ 1,30
283. Honingetiketten voor honingbokalen, kleurendruk, per 100 „ 1,60
284. Porseleinen honingpotje (korfmodel) „ 1,50

Wij zenden u gratis monsters van honingetiketten.

HONINGRECLAMEMATERIAAL

290. Enveloppen, aan de achterzijde bedrukt met

een pakkende honingreclame. Imkers en afdelingsbesturen, gebruikt deze enveloppen voor uw correspondentie, per 100 f 2,—

KORVEN EN DIVERSEN

301. Scheidingsplankje voor boogkorf f 0,75
302. Oognagels, per stuk „ 0,05
303. Strokorf, het allerbeste, oersterk „ 7,50
305. Schepkorf, oersterk „ 5,—
306. Opzetrand voor strokorf no. 303 „ 2,80
307. Korfkrammen, per stuk „ 0,25
308. Bijendoek, jute, 47 x 47 cm „ 0,75
309. Idem, touw „ 1,70
310. Idem, jute, 55 x 55 cm „ 0,90
311. Idem, touw „ 1,90
312. Bijendoek voor boogkorf, touw, 65 x 47 cm „ 1,65
313. Eerste snit pitband, per kg „ 2,50
314. Vlechtrijs (rottingbast), per kg „ 1,50
315. Houten spon, 6 cm „ 0,70
316. Metalen huils voor spongat „ 0,25
317. Hoogglanswas, geel, rood, bruin of wit per pot „ 0,70
318. Vlechtnaald „ 1,60
319. Kastkaarten, per 10 stuks „ 1,—

INSIGNES, SPELDJES, BROCHES

320. Bijenspelkje, verzilverd f 1,25
321. Idem, verguld „ 1,25
322. Bijenbroche, verzilverd „ 1,25
323. Idem, verguld „ 1,25
324. Verenigingsinsigne „ 1,25

BOEKEN OVER BIJEN EN HONING

331. v. d. Belt: Bijenteelt. Een boekje voor zelfstudie en voor gebruik bij cursussen f 2,25
332. v. d. Belt: De Dierenvriend (Bijen). Een boekje voor jongens en meisjes over bijen „ 1,90
333. Cancrion: Bijenteelt, een boekje speciaal voor imkers in de zandstreken „ 1,75
335. Van Gool: Bijenhouden met succes, tweede druk. Behandelt in theoretische en praktische lessen de bijenteelt speciaal volgens de bekende Aalster Bedrijfsmethode (methode Evers), voor cursussen en zelfstudie „ 3,90
339. Maeterlinck: Het leven der bijen. Beroemde dichtelijk-wijsgerige beschouwingen over bijen „ 4,50
341. Planting: Bijenteelt. Een praktische handleiding door het Hoofd van de Lagere Tuinbouwschool te Paterswolde, voor cursussen en zelfstudie „ 1,25
342. De Roever: Bijen en bijen houden, een boek voor leek en vakman „ 16,50
344. Siebering: Hoofdzaken der bijenteelt. Een korte handleiding ten gebruike bij cursussen „ 0,95
345. Wigersma: Koninginneteelt. Een boekje uit de praktijk en voor de praktijk „ 1,50
346. De Aalster Bedrijfsmethode, geïllustreerd met 96 foto's „ 1,50
348. Crompton: Een korf vol bijen. Levendig en onderhoudend boek over bijen „ 7,90
349. Postma-Scheepmaker Levend Landschap deel III „ 3,90

VERKOOPVOORWAARDEN

De levering geschiedt ongefrankeerd.

Reclames binnen 8 dagen.

Goederen reizen voor risico van geadresseerde; bij beschadiging late men meteen een verklaring van bevinding opmaken.

Betaling binnen 14 dagen na factuurdatum op giro 823276 of op onze rekening bij de Twentsche Bank N.V., Wageningen.

Al onze prijzen zijn vrijblijvend.

bijen en fruit

Het zal nu ongeveer 25 jaar geleden zijn, dat ik onder bovenstaande titel een aantal artikelen schreef voor ons Groentje. Sindsdien is er wel wat veranderd, in de bijenteelt en in de fruitteelt. Maar één ding had die tijd wel met deze tijd gemeen: het zag er met de bijenhouderij nu niet bepaald rooskleurig uit. De belangstelling ging steeds achteruit en het was dus niet te verwonderen, dat men in „de wereld van de honingbij” naar middelen zocht om de achteruitgang te stuiten. En men ging die toen o.a. zoeken in de betekenis van de bij als bestuiver van ons fruit.

De tanende belangstelling voor de bijenteelt vond zijn oorzaak ook in de lage prijzen van volken en honing. De heer L. v. Giersbergen, de Rijksbijenteeltconsulent in die tijd, zag wel wat in de propaganda voor het houden van bijenvolken voor de fruitkweker. En hij had enigszins de wind mee, omdat juist in die tijd de fruitteelt andere wegen zocht. Ir. v. d. Plassche, die toen Rijkstuinbouwconsulent in Zeeland was, had een studiereis naar Amerika gemaakt en het boek, dat hij daarover schreef, bracht vele fruitkwekers tot het inzicht, dat het roer moest worden omgegooid, wilde men niet door andere landen onder de voet worden gelopen. Daartoe behoorde o.a. het kweken van nieuwe, betere rassen, betere ziektebestrijding, bemesting etc.

Aan de eis, een goed produkt tegen lage kostprijs te telen, was niet te ontkomen. Daartoe behoorde natuurlijk ook een verhoging van het aantal kilo's per ha en kijk, toen dacht men vanzelf aan betere bestuivingskansen. En daarom waren in de bloeitijd bijen nodig. Daar kwam nog bij, dat bij die nieuwe rassen zelf-steriele waren, d.w.z. rassen, die dankbaar zijn voor kruisbestuiving. En door het verdwijnen van een aantal oude rassen was de kans op kruisbestuiving geringer. Ook gaf de naar voren gekomen blokbeplanting minder kruisbestuivingskansen. Vele kwekers waren tot blokbeplanting overgegaan, omdat dit economischer was, vooral in verband met de ziektebestrijding.

Men begon toen in de fruitstreken met het organiseren van lezingen, filmvertoningen, cursussen voor bijenteelt etc. En er was belangstelling voor. Uit die tijd dateert ook het houden van voorjaarsbijenmarkten o.a. in Tiel en Dordrecht. Ook herinner ik me nog dat in 1938 de wintervergadering in Utrecht van de Pomologische Vereniging, waar de kopstukken uit de Nederlandse fruitwereld bijeen waren, geheel in het teken van de „bestuiving” stond. De beide Rijksbijenteeltconsulenten en ondergetekende hebben daar toen in een drietal lezingen een prachtige propaganda kunnen maken voor het plaatsen van bijen in de boomgaarden tijdens de bloei. In die tijd trof men op de goede bedrijven in Zeeland, Brabant, Zuidhollandse eilanden etc. altijd bijenstallen aan, verzorgd door de eigenaar of de bedrijfsleider. Dergelijke kwekers waren volkomen overtuigd van het nut van de bijen als bestuifsters. Ook de voorlichtingsdienst maakte propaganda. Ik denk daarbij o.a. aan een circulaire van de tuinbouwconsulent voor de Zuidelijke provincies, die in dit geschrift v. a. de snoei, bemesting, ziektebestrijding etc. behandelde en daarop liet volgen: Al deze maatregelen baten weinig, als niet voldoende bijenvolken tijdens de bloei aanwezig zijn. Onder voldoende bestuifsters verstond men 5 sterke volken per ha. Voor de 50.000 ha fruit, die we toen bezaten zouden dus 250.000 volken nodig zijn. Maar deze waren toen in ons land nauwelijks voor de helft aanwezig. Maar er waren ook niet zoveel volken nodig. Immers alleen in goed verzorgde fruitbedrijven zijn bijen nodig. Een grotere oogst van minderwaardig fruit in slecht verzorgde bedrijven hebben we niet

foto H. G. Maagendans

nodig. Integendeel, minderwaardig fruit is er nu nog veel te veel.

De voorjaarsbijenmarkten, waarover ik schreef, waren bedoeld om de fruitkwekers in de gelegenheid te stellen voor de bloei bijenvolken te kopen (of te huren). Zij konden ze dan na de bloei zelf houden of ze weer zien te verkopen. Ook werd er in sommige afdelingen van de fruittelersorganisatie gedacht aan gezamenlijk kopen, ze later op één bijenstand bijeen te brengen en ze dan te laten verzorgen door een imker uit de streek, zodat ze volgend voorjaar weer beschikbaar zouden zijn. Maar deze bijenmarkten hebben eigenlijk nooit beantwoord aan het doel, waarvoor zij waren ingesteld. Het was n.l. vooral de handelaar in bijenvolken, die kwam kopen. In ken uit die tijd één geval, dat in Tiel op de markt een bestuurslid van een afdeling van de Pomologische Vereniging een aantal goede korfvolken kocht voor, schrik niet, f 1,60. Hij vertelde me vol trots dat hij toch zo'n beste koop had gedaan voor zo weinig geld en begreep er niets van, dat ik niet enthousiast was daarover. Was dat niet een koopje? Toen heb ik hem verteld, dat dat arme imkertje uit het Land van Maas en Waal natuurlijk het bijenhouden er aan gaf bij zulke prijzen en dat zeker vele anderen zijn voorbeeld zouden volgen, waardoor in de nabije toekomst nog minder bijenvolken beschikbaar zouden komen voor de boomgaarden, waarvan het aantal ha. zich nog steeds uitbreidde.

(wordt vervolgd)

Willem Word Wakker!

Een radicale versterking van deze natuurlijke orde verkrijgt men door een volk op een ander volk te laten afvliegen en velen zijn het dan ook wel met mij eens, dat het effect daarvan na een paar dagen is verdwenen, wat niet wegneemt dat bij een zware dracht die paar dagen belangrijk kunnen zijn. Maar loont het om daarvoor het tweede volk praktisch op te offeren? We willen dus sterke volken zonder dat. En we willen ze vroeg. Want eigenlijk is het de laatste jaren zo geweest, dat we op de vroege dracht „binnen” moeten zijn, op het koolzaad door de meeropbrengst en op het fruit mede door de huur welke voor de volken wordt betaald. Willen we vroeg sterke volken hebben, dat moeten we sterk inwinteren en een bij hebben, die zich in het voorjaar snel ontwikkelt en al vroeg een flink broednest maakt. En dat sterke volk krijgen we niet op 10 ramen en zeker niet op 8 ramen. Dus dubbele broedkamers — door mij jaren gedaan, maar weer van terug gekomen — of broed- en honingkamer. Worden deze niet behoorlijk met broed bezet m.a.w. blijft de bovenverdieping leeg staan, dan zal het in een moer met meer vermogen — om het in onze technische tijd zo eens uit te drukken — moeten worden gezocht. Ik vrees dat de import van Italiaanse koninginnen, die in de dertiger jaren op grote schaal heeft plaats gehad, de imkers die last van een trage voorjaarsontwikkeling hebben, nu nog parten speelt. De Italiaanse bij is hier in het voorjaar een trage broeder (in de letterlijke en de figuurlijke betekenis) en behoudens bij de imkers, die inmiddels op pure Krainers zijn overgegaan, zien we nog maar knap veel bijen met gele bandjes op de stallen. Als bij de inwintering de suiker dan ook nog krap wordt toegemeten, kunnen we natuurlijk in het voorjaar geen sterke groei verwachten, ook niet door het zgn. drijfvoeren, waar ik, zoals ik al eerder heb uiteengezet (zie meinummer) geen voorstander van ben. Nu gaan we dit tekort opvangen door het toepassen van een tweevolkssysteem d.w.z. dat we twee volken aan een opbrengst laten werken. Dat we zoals b.v. bij de Aalster, gedurende een bepaalde periode maar één volk in bedrijf hebben, maakt in wezen weinig verschil. Op een gegeven moment geven we de hele inventaris van het ene volk aan het andere. We doen dit ook nog op of aan het begin van de dracht. Dit volk wordt dus abnormaal of liever plotseling zeer sterk en zal, vooral als de dracht een beetje wisselt of ten einde loopt, zeker zwermplannen maken. Zover laten we het — naar we menen — niet komen, want voor die tijd maken we opnieuw een aflegger. Maar bij de bruidsvlucht van de jonge moer zwermt het volk veelal toch. Is dit te verklaren? Over dit onderwerp is al veel getheoretiseerd. Voor de hand liggend is, dat het volk wilde zwermen, maar het niet kon, omdat er geen moer was. Het volk gaf dus het zwermen niet op, maar stelde het alleen uit. Zodra de jonge moer uitliep zwermde het toch. Daarbij moeten we in overweging nemen, dat het eerste teken van de voortplantingsdrift — en het zwermen is de wijze van voortplanting dus de vermenigvuldiging van het bijenvolk — het verschijnen van de darren is. Zodra er geslachtsrijpe darren zijn kan een volk binnen enkele dagen nl. zo gauw als de eerste koninginnelarven in de melk liggen, tot zwermen overgaan. Ergens tussen deze twee tijdstippen, dat van de eerste rijpe darren en dat van de eerste koninginnelarven, gaan we afleggers maken. In ieder geval dichter bij het tweede dan bij het

eerste tijdstip. In hoeverre het volk dan al zwermdrift heeft, moeten we maar afwachten. Was deze er niet, dan geen bruidsworm. Dit volk zou, als het door andere oorzaak dan het maken van onze aflegger de moer was kwijtgeraakt, ook redcellen hebben aangezet en maar één moer hebben aangenomen, zoals dat ook bij de stille moerwisseling gebeurt. Was de zwermdrift, hoewel voor ons niet zichtbaar, toch reeds latent aanwezig, dan wél een bruidsworm, want door onze ingreep, nl. het uitbreken van de doppen, kon deze zwermdrift niet worden uitgeleefd.

Dit is natuurlijk maar een theorie, maar deze vindt hier en daar toch wel steun in de praktijk. In uitgesproken zwermjaren zijn er ook veel bruidswormen. Als we een bruidsworm terugslaan komt deze in sommige gevallen — en dan dikwijls enkele keren na elkaar — weer af. Soms kunnen we dit herhaald bruidswormen bezweren door het volk abnormaal veel ruimte te geven door het bijplaatsen van lege honingkamers. Het herhaald bruidswormen kan echter ook een gevolg zijn van het feit, dat de moer meerdere malen op bruidsvlucht gaat, maar ook in dat geval is kennelijk de zwermdrift in het volk niet geblust. Dit geschiedt wel als we een zeer sterke aflegger maken met veel bijen en veel ramen met gesloten broed. Als we de uitgenomen ramen in het hoofdvolk dan weer aanvullen met lege raten krijgen we geen bruidsworm, maar schieten ons doel voorbij, doordat het hoofdvolk een te grote adering ondergaat. Dat moeten we dan weer opvangen door dit volk, als de jonge moer eenmaal behoorlijk aan de leg is, te versterken door het bijhangen van ramen uit de aflegger. Men noemt dit melken, of als de hele aflegger, zonder de oude moer, wordt teruggegeven, het werken met een tussenaflegger. Op die manier wordt de hele behandeling voor de doorsnee-imker weer veel te ingewikkeld en tijdrovend en storen we het volk te veel. En dat brengt me dan weer op m'n stokpaardje. Een bijenvolk, dat wat moet opbrengen heeft rust nodig. En dat niet alleen in de winter maar het gehele jaar. Als het niet noodzakelijk is de een of andere handeling aan een volk te verrichten moet het met rust gelaten worden. Elke keer als we een kast openmaken brengen we een, al naar gelang van de omstandigheden grotere of kleinere storing teweeg in de luchtcirculatie, in de beheersing van de temperatuur en de vochtigheidsgraad in de kast. De bijen gaan voedsel opnemen, wat ze misschien later weer in de cellen terug brengen. Kortom, we verstoren de normale gang van zaken en soms in ernstige mate. Er zijn imkers die herhaalde malen in een jaar de hele inventaris van broed- en honingkamers uitpakken. En elke storing in de gewone gang van zaken kost honing. Wat dat betreft liggen we ver achter bij de geroutineerde korfimker die gewoonlijk door even de korf om te keren al weet waar hij aan toe is. We kunnen natuurlijk zonder een bepaald aantal ingrepen ons doel niet bereiken, maar laten we deze beperken tot het allernoodzakelijkste en ik betwijfel of we wat dat betreft wel op de goede weg zijn.

Zullen we het, om eens iets anders bij de kop te nemen, eens hebben over de verkoop van ons produkt? Want op dat terrein is heus ook nog wel iets te doen. Wij klagen over de lage honingprijzen en als we b.v. een vergelijking maken met de prijzen in de Duitse Bondsrepubliek, ook zeker niet ten onrechte. Zelf stoot ik ook regelmatig op weerstand als ik een stevige, maar verantwoorde prijs voor mijn honing vraag en dat is dan natuurlijk gewoonlijk bij goede kennissen. Daarop is dan maar één antwoord: Ik wil je als blijkt van onze goede verstandhouding met plezier een pot honing geven, maar als je van mij honing wilt kopen moet je mijn prijs betalen. En dan komen altijd weer de verhalen van de imkers, waar je zoveel goedkope terecht kunt en dan volgt van mijn kant altijd weer hetzelfde antwoord „Dan moet je daar naar toe gaan”. Maar dat doen ze niet. En waarom doen ze dat niet? Omdat ze weten dat ze een produkt krijgen wat met de meeste zorg, pijnlijk nauwgezet en met de grootst mogelijke hygiëne is verwerkt. En daar hebben uw klanten wat voor over. Er zijn natuurlijk

altijd mensen, die op koopjes lopen, daardoor blijven sommige zaken, waar u niet zou willen kopen, toch bestaan. Maar voor het denkende deel van het mensdom is de lage prijs van het artikel niet uitsluitend de bepalende factor. En u kunt de prijs van een artikel ook zo laag stellen, dat men zegt: Voor die prijs kan nooit iets goeds worden geleverd. Het overgrote deel van het publiek koopt op prijs en uiterlijk. Dat demonstreert zich ook zo aardig op de honingmarkten. Een kraam, bestaande uit twee schragen, waarop een blad, waarop slechts een aantal flacons met enige tussenruimte opgesteld, zijn uitgesteld, verkoopt niet. Vooral publiek wat op markten koopt is gewend aan en verlangt een echte marktsfeer. D.w.z. de zaak moet worden aangekleed, het moet kleur hebben en je moet er niet zonder duwen en persen bij kunnen komen. De mensen krijgen dan schijnbaar het gevoel, dat ze moeten maken dat ze er bij komen omdat ze anders niet aan hun trek komen. En als dat gevoel ze eenmaal te pakken heeft, kopen ze ook nog meer dan ze aanvankelijk van plan waren. Zet de Eerbeekse markt in plaats van in het vrije kleine gebouwtje op een ruimte, die tien keer zo groot is en hij gaat gegarandeerd kapot. Het is de sfeer, die deze markt heeft, gepaard aan jarenlange traditie en een hecht onderling contact, ook met de kopers, die de zaak in leven houdt. En het is niet in de eerste plaats de prijs, want die wordt daar altijd op een behoorlijk niveau gehouden en ook niet uitsluitend de kwaliteit, want al is die goed, het is toch ook niet allemaal A. 1. wat wordt aangevoerd. Het uiterlijk, de wijze waarop het produkt aan het publiek wordt gepresenteerd, is belangrijk. Kijk eens om u heen. Alles wat u tegenwoordig koopt is, nodig of niet, verpakt in cellofaan. Het is beplakt met kleurrijke, de aandachttrekkende etiketten. Het geheel ziet er smakelijk uit en hoewel de inhoud soms niet eens voldoet aan de vooroorlogse kwaliteitsstandaard, trapt het publiek, aangelokt door het smakelijke uiterlijk, er in. Zonder deze moderne verkoopmethoden komt men er eenvoudig niet meer. De imker, die in het openbaar verkoopt zal zijn produkt modern moeten verpakken en etaleren. Maar ook de imker die in zijn omgeving en rechtstreeks aan zijn vaste afnemers verkoopt moet daarmee rekening houden. Het minste wat van hem mag worden verwacht is, dat hij een behoorlijk etiket opplakt en geen roestige of lelijke deksel gebruikt. Ook niet als het een potje voor de buurman is, die we al 25 jaar kennen en bij wie het er niet zo nauw op aan komt, omdat hij toch wel weet hoe onze honing is. Want in z'n hart vindt buurman het toch wel leuk als de pot er goed verzorgd uitziet en bovendien weet u nooit wie er nog bij buurman over de vloer komen en voor die mensen is een pot met een roestige deksel geen reclame voor uw bedrijf. Het is tegenwoordig zo, dat alles wat er aan de buitenkant niet onberispelijk uitziet automatisch tot tweederangs goed wordt gedegradeerd. We kunnen wel kankeren over die honingprijzen, maar daar schieten we niets mee op. We moeten met z'n allen die verkoop opbouwen en we hebben nu eenmaal geen geld om iedere avond een knots van een advertentie tegen f 500,— à f 600,— per stuk in de grote dagbladen te zetten.

En dat is dan alleen wat het uiterlijk betreft. Maar wat er in het fust zit moet daarmee ook in overeenstemming zijn. Ook wat die inhoud betreft heb ik het nog steeds over het aanzien en niet over de kwaliteit, die zonder meer goed moet zijn. Optredende als jurylid, hadden we eens heel veel moeite bij het toekennen van een eerste prijs, gevolg van het feit dat de kwaliteit van al hetgeen aangeboden was, bijzonder goed was. Uiteindelijk viel de beslissing. Achteraf werd door een geïnteresseerde gevraagd, waarom die partij uit de bus gekomen was, want hij zag geen verschil. Er was ook weinig verschil, maar de partij die uiteindelijk de erepalm had weggedragen, was egaler van samenstelling, minder grove luchtballen enz. gevolg van het feit dat de potten vakkundiger waren gevuld. Achteraf bleek dat de man met de bekroonde honing over ettelijke jaren ervaring beschikte, terwijl zijn naaste concurrent bij hem vergeleken nog maar een beginneling was. Geen prijs, maar toch een heel mooi resultaat voor deze concurrent.

Een honing van een prima kwaliteit, maar die grof is versuikerd, maakt op de klant, die leek is, een slechte indruk. Evenzo een gedeeltelijk versuikerde honing. Honing gewonnen in de boomgaarden heeft nog al eens neiging tot gedeeltelijk versuikeren, wat wordt toegeschreven aan de daarin aanwezige appelbloesemhoning. Honing voor de verkoop moet vloeibaar zijn of vast, maar niet tussenbeide. Vooral de versuikerde honing, die ten verkoop wordt aangeboden, heeft dikwijls niet het uiterlijk wat tot kopen noopt. Mag ik nog eens herhalen, per slot van rekening is het al vele jaren geleden, dat ik onder een andere titel hierover heb geschreven, hoe we versuikerde honing krijgen met fijne kristallen en die smeug d.w.z. goed smeerbaar blijft? Daarvoor hebben we nodig bussen met rechte wanden b.v. 50-ponds honingblikken. 25-ponds gaat ook wel, maar een wat grotere hoeveelheid verwerkt wel makkelijker. Verder hebben we een speciale roerstok nodig. Niet dat het met een andere stok niet gaat, maar hier gaat het makkelijker en vlugger mee en we willen economisch werken.

Deze roerstok maken we liefst van hard of taai hout, anders leeft hij niet lang. Essenhout staat voor zulk werk bovenaan, maar beukenhout doet het ook heel goed. De lengte van de stok past u aan uw lichaamslengte aan. Te veel bukken of vooroverstaan geeft pijn in de rug. U moet daarbij bedenken, dat u straks de honingbus tussen de voeten zult klemmen en door de betrekkelijk taai honing moet roeren. De houding die daarbij voor u het makkelijkst is, bepaalt de lengte van de stok. De praktijk heeft geleerd, dat de beste en snelste resultaten worden bereikt met een stok van driekante vorm. Een breedte van de zijvlakken van 4 à 5 cm. werkt het makkelijkst. Als we deze stok, die voor de bij ons meest voorkomende lichaamslengte van ongeveer 1.75 m. een lengte van ongeveer een meter zal hebben, op de dwarsdoorsnede bekijken, zien we dus een driehoek, waarvan alle drie zijden evenlang zijn. Aangezien het bijzonder onprettig voor de handen is om met een dergelijk driehoekig geval enkele minuten achtereen te staan roeren, schaven we of draaien we, al naar gelang het ons ten dienste staande gereedschap, de stok aan een eind rond af. Deze handgreep niet te kort maken, want als het roeren zwaar gaat wilt u de handen graag een eindje uit elkaar zetten en per slot van rekening heeft het driekante deel niet langer te zijn dan het blik, wat u denkt te gebruiken, hoog is. Dat is alles wat u nodig hebt, de rest is eenvoudig. Honing uitslingeren, zeven door nylon en in de bewuste bus laten lopen. Deksel er op en een paar dagen niet te koud laten staan. Na de bovengekomen luchtbelletjes, die een schuimlaagje kunnen hebben gevormd, te hebben afgeschept kunnen we roeren. Snel kristalliserende honing — koolzaad b.v. — is vlug klaar. Bij andere honing duurt dat wat langer en heidehoning leent er zich slecht voor. Tot dat er een begin van kristallisatie is in het begin tweemaal daags, daarna eenmaal daags ongeveer vijf minuten in de honing roeren. Regelmatig met de scherpe kant langs de zijwand van het vat gaan, zodat tegen de kant geen laag honing blijft staan, die niet meedoet. Bij honing die minder snel vast wordt, kan het proces worden bespoedigd door het zgn. enten, d.w.z. dat we een beetje al fijn gekristalliseerde honing door de te bewerken honing roeren, waardoor een en ander vlugger verloopt. Als het de bedoeling is daarna bokalen of flacons met deze honing te vullen, moeten we wel even oppassen, dat we dit op het juiste tijdstip doen, want tegen het einde verloopt dit kristallisatieproces snel. Zodra de honing minder helder wordt en daarin duidelijk banden te zien zijn van honing, die een begin van versuikering vertoont, heeft het proces zijn eindstadium bereikt.

(wordt vervolgd).

Uit het artikel in het januari-nummer is een regel uitgevallen. Op blz. 7 linkerkolom, 14e regel van boven staat „bovenste plank wordt alleen gebruikt voor berging en”. Dat moet zijn: „bovenste plank bestemd blijft voor de honingvolken en de onderste plank alleen wordt gebruikt voor berging en”.

Beter imkeren met betere bijen

III. Bijenveredeling.

Onder bijenveredeling verstaan we het zodanig veranderen van de eigenschappen van de bijenvolken dat de imker er gemakkelijker mee werkt en er meer profijt van heeft.

Of een dergelijke verbetering ook een verbetering is van uit bijenoogpunt gezien is te betwijfelen; maar wij zetten de natuur nu eenmaal graag naar onze hand zodat we op een meer economische wijze in ons onderhoud kunnen voorzien.

Zoals bij alle levende wezens zijn ook bij de bijen in elke lichaamscel alle eigenschappen in stoffelijke vorm aanwezig, die de plant of het dier of de mens maken tot wat hij is. Tevens veroorzaken deze erfelijke eigenschappen de verschillen tussen de verschillende individuen van een soort onderling.

We hebben tot onze beschikking vele bijenvolken, die allemaal weer verschillen in de eigenschappen, die ze in zich hebben en we moeten proberen de beste van deze eigenschappen in één bij te verenigen en de slechte kwijt te raken.

Teneinde te begrijpen hoe dit mogelijk is, is het nodig wat dieper in te gaan op hetgeen er in de cellen gebeurt.

De erfelijke eigenschappen zijn in de celkern aanwezig in de zogenaamde chromosomen, dat zijn staafvormige deeltjes waarin meerdere genen, de dragers van de erfelijke eigenschappen, naast elkaar liggen gerangschikt.

De bij heeft 32 van deze chromosomen. Deze zijn echter in paren aanwezig (16 paren). In 16 chromosomen liggen dus alle eigenschappen, die een bij kunnen vormen en elke eigenschap is dus tweemaal aanwezig. Bezien we een chromosomenpaar wat nader, dan merken we dat ze niet helemaal gelijk zijn; zo kan in de een bijvoorbeeld op de plaats van de oogkleur de eigenschap zwartogig en in de andere op dezelfde plaats de eigenschap witogig liggen.

Bij de vorming van de eitjes in de koningin gaan de paren chromosomen uiteen zodat in elk eitje maar één chromosoom van elk paar terecht komt.

Deze splitsing gaat geheel willekeurig en het is gewoon een kwestie van het toeval welke chromosomen in het eitje terecht komen. In de zaadcellen van de dar zitten eveneens maar 16 chromosomen en bij de bevruchting smelten zaadcel en eitje samen waarbij het aantal chromosomen weer op 32 komt.

De helft van de eigenschappen van de bij, die hieruit ontstaat, zijn dan afkomstig van de moeder en de andere helft van de vader.

Letten we nu op een bepaalde eigenschap, bijvoorbeeld de oogkleur. Een koningin, die in beide chromosomen de eigenschap zwartogigheid heeft, noemen we homozygoot voor deze eigenschap, we geven dit aan met WW. Evenzo geven we een homozygoot witogige koningin aan met ww. De darren van deze koningin ontstaan uit onbevruchte eitjes en hebben maar één chromosoom: w. Deze hebben dus evenals hun moeder witte ogen.

Paart nu de eerste koningin met een vader van de tweede dan krijgen we het volgende: De eitjes, die deze koningin legt, zijn allemaal W; bevrucht met het sperma van de vader w zullen de hieruit komende bijen één chromosoom W en één w hebben, dus Ww. Deze bijen zijn nu heterozygoot voor deze eigenschap, dat wil zeggen beide chromosomen zijn op dit punt verschillend. Daar W dominant is, dat wil zeggen dat de zwarte oogkleur overheerst, zullen deze bijen toch zwarte ogen hebben.

Een koningin Ww brengt echter twee soorten eitjes voort, namelijk W en w. En ook de darren zullen dus in twee soorten voorkomen: W en w, zwartogige en

witogige. Daar de darren alleen maar de eigenschappen van de moeder hebben, kan men hieraan zien of een koningin zuiver is of niet. Paart deze koningin weer met een vader met witte ogen w dan zullen de helft van de bijen Ww zijn en de andere helft ww; de eersten zijn heterozygoot zwartogig en de tweeden homozygoot witogig.

Bij de kleur van het achterlijf is het iets ingewikkelder; hier spelen minstens 7 verschillende genen een rol (anders zouden er immers maar drie kleuren mogelijk zijn: zwart, geel en halfgeel). Voor elk gen zijn er 3 mogelijkheden en voor 7 genen worden dit er 3^7 of 2187. Kruisen we een zuiver zwarte bij met een zuiver gele, dan zullen alle bijen hetzelfde zijn en een kleur hebben, die tussen die van de beide ouders in ligt. Kruist men terug met één van de ouders dan zal de kleur variëren van de kleur van de kruising, dus halfgeel, tot de kleur van de vader waarmee werd gekruist. Kruist men de kruisingen onderling dan krijgen we alle variaties van zuiver geel tot zuiver zwart. Verder paart een moeder met meer dan één vader, hetgeen de zaak er niet eenvoudiger op maakt.

Nu is de kleur een eigenschap, die ons niet zoveel interesseert, we kunnen deze echter gemakkelijk waarnemen evenals eigenschappen zoals haarlengte, vleugelindex enzovoorts en daar het soms voorkomt, dat bepaalde inwendige eigenschappen gekoppeld zijn aan bepaalde uitwendige eigenschappen heeft het wel eens zin om op deze eigenschappen te letten. Zo zou bijvoorbeeld zachtmoedigheid samenhangen met een grote vleugelindex.

Ook kan men aan het variëren van deze eigenschappen bij de bijen van eenzelfde volk zien of dit volk van een zuiver ras is. Een zuiver ras is namelijk voor vele eigenschappen homozygoot, waardoor alle bijen in veel kenmerken gelijk zijn.

Het is buitengewoon moeilijk te oordelen over sommige inwendige eigenschappen van een volk omdat het milieu zo'n grote invloed uitoefent. Om te kunnen vergelijken moeten de volken vlak bij elkaar staan, even sterk zijn, een goede moeder hebben, dezelfde kasten hebben en evenveel voedsel hebben bij het begin van de vergelijkende proeven. Daar aan deze eisen nooit geheel voldaan kan worden moet men groepen van minstens 25 volken nemen en deze met even grote groepen van andere rassen vergelijken.

Een eigenschap als honinghalen is in feite samengesteld uit een complex van eigenschappen zoals grootte van de bijen, vermogen snel een drachtbron te vinden, vliegsnelheid, vitaliteit, levensduur en vooral van de onderlinge samenwerking van de individuen. Het ligt voor de hand dat in een volk, waarvan de individuen sterk in eigenschappen verschillen, de samenwerking te wensen kan overlaten. Dit krijgen we vooral als een moeder wordt bevrucht door onderling sterk verschillende darren.

We hebben dit niet bij zuivere rassen en bij de eerste kruising van twee zuivere rassen. Vaak is zo'n eerste kruising beter dan één der ouders door de toename van de vitaliteit, die het gevolg is van de kruising van onverwante individuen. Hoewel de bijen in zo'n volk wel sterk heterozygoot zijn, zijn ze toch allemaal gelijk. Bij verdere kruising of doortelen van deze eerste kruising wordt het een verschrikkelijke warboel. Er zijn immers 16 paren chromosomen afkomstig van ras AA en aa. Bij de eerste kruising zijn alle chromosomen Aa; maar bij verdere teelt zijn er voor elk chromosoom drie mogelijkheden: AA, aa of Aa. Bij 16 chromosomen wordt dit 3^{16} dat is 43.046.721 mogelijkheden. Op een bijenstand van 100 volken zijn dus geen twee bijen gelijk en dit wordt nog vele malen erger als er nog meer eigenschappen van andere rassen bijkomen.

En dit is nu de huidige situatie in ons land, de aller-

slechtste; maar ook de allerbeste eigenschappen zijn in onze volken aanwezig. Door selectie moeten we nu alleen de beste in een moer zien te verenigen.

Dit is een heel lange en moeilijke weg. Van een goede moer kunnen dochters komen die uitermate slecht zijn, dit komt niet alleen door de splitsing van de eigenschappen bij de eivorming maar ook door de grote invloed van de dar waarmee de moer paart. De van de dar afkomstige slechte eigenschappen verdringen weer een evengroot aantal goede eigenschappen.

Een goed bevruchtungsstation is dan ook wel een eerste vereiste, terwijl de kunstmatige inseminatie de enige zekere weg is.

We kunnen veel beter beginnen met een zuiver ras te importeren, zoals de Carnica of de Kaukasier. Een dergelijk ras is door een eeuwenlang isolement vrij uniform geworden en heeft vaak vele zeer goede eigenschappen.

Nu krijgen we echter te maken met een ander zeer ernstig probleem; namelijk de inteelt.

Dank zij de ontwikkeling van de kunstmatige inseminatie heeft men in de Verenigde Staten een uitgebreide studie kunnen maken van de erfelijkheid bij de honingbij en men ontdekte hierbij dat er in één van de chromosomen een plaats is, die de zogenaamde sexallele draagt. Hiervan zijn er verschillende soorten, die men aanduidt met a, b, c enzovoorts. Nu bleek dat als bij de bevruchting twee chromosomen bij elkaar komen, die dezelfde sexallele dragen, het eitje niet levensvatbaar is en dus niet uitkomt.

Er zijn gelukkig veel soorten van deze sexallelen, zodat dit niet zo vaak voorkomt als we de natuur haar gang laten gaan. Willen we twee verwante volken kruisen dan krijgen we wel degelijk hiermee te maken. Stel een koningin heeft sexallelen ab en werd bevrucht door haar eigen zoon, hetgeen met de huidige techniek mogelijk is. Deze zoon heeft dus sexallele a of b en de bevruchte eitjes worden, in het geval de dar a was, aa of ab. Daar aa niet levensvatbaar is komt maar de helft van de gelegde eitjes uit. Een raam gesloten broed van zo'n moer heeft voor de helft open cellen en het volk blijft zwak.

Een meer praktisch geval is de bevruchting van jonge moeren door darren uit het eigen volk, dus door broers. Stel de moeder ab werd bevrucht door onverwante darren c en d. De dochters zijn dus ac, bc, ad en bd en de darren a en b. Dochter ac met dar a geeft 50% niet uitkomende eitjes; dochter ac met dar b geeft 0%. Evenzo bij de overige dochters. De helft van de jonge moeren zijn dus niet goed. Paart elke dochter met beide soorten darren evenveel dan zal elke dochter 25% niet uitkomende eitjes leggen. We mogen dus nooit moeren telen van het volk, dat we tevens als darrenvolk gebruiken.

Dit komt niet zo vaak voor; maar wel het volgende.

Een imker koopt een moer van goed ras en kweekt hiervan nog hetzelfde jaar zoveel dochters, dat hij hiervan al zijn volken kan voorzien. Het volgende jaar heeft hij dus op zijn stand alleen maar rasdarren. Hij teelt nu van dezelfde moer weer dochters en deze worden bevrucht door de zonen van hun 1 jaar oudere zusters. De moeder was ab en paarde met darren c.

De dochters zijn dus ac en bc en brengen darren a en c of b en c voort. De dochters brengen onbevruchte eitjes a en c of b en c voort. Als elke dochter door vier darren a, c, b en c wordt bevrucht, geeft dochter ac: aa, ac, bc, ac, cc, bc, cc. Drie van deze acht combinaties komen niet uit, dat is $37\frac{1}{2}\%$; een werkelijk droevig resultaat.

Gelukkig paarde de stammoeder met meerdere darren en als we aannemen dat ze met 4 darren c, d, e en f paarde dan wordt het percentage niet uitkomende eitjes „slechts” $18\frac{1}{4}\%$. Laten we aan één kant maar blij zijn dat er zoveel darren van buurman in de buurt vliegen. Het is ook mogelijk dat een moer bij voorkeur niet paart met een verwante dar.

Toch kan men ook voordeel trekken uit deze inteelt en het zijn de Amerikanen, die met behulp hiervan in staat zijn geweest een superieure bij te kweken. Men

leze hierover het verslag van Dr. de Wilde in de Groentjes van 1950.

Men begon hiermede vlak na de oorlog en ging uit van een bepaald ras namelijk de Italiaanse bij. Uitgaande van enkele uitstekende volken begon men meerdere zogenaamde zuivere lijnen te telen. Deze verkrijgt men door met behulp van K.I. paringen uit te voeren tussen verwanten zoals moeder-zoon en broer-zuster. Het gevolg is dat al na ca. 10 generaties de verkregen lijn bijna geheel homozygoot is geworden. Alle bijen van zo'n volk zijn aan elkaar gelijk en de vitaliteit is sterk terug gelopen. Hoogstens 50% van de eitjes komt nog uit en deze volken moeten kunstmatig in stand gehouden worden.

Door onderlinge kruising van deze zuivere lijnen wordt nagegaan in hoeverre zij nog identieke sexallelen hebben en wat de eigenschappen van de verkregen volken zijn. Zo worden uiteindelijk vier zuivere lijnen uitgekozen, die elk uitstekende eigenschappen hebben en onderling verschillende sexallelen. De uit de kruising ontstane volken vertonen nu een dergelijke toename in vitaliteit dat ze de beide oudervolken verre overtreffen. Men teelt moeren van lijn 1 en insemineert deze met sperma van lijn 2; evenzo doet men met de lijnen 3 en 4. Van de moeren 1, 2 worden nu jonge moeren geteeld en deze worden op een bevruchtungsstation bevrucht door darren van de moeren 3, 4. De ontstane volken hebben dus bijen, die een kruising zijn van alle 4 de lijnen en men noemt deze volken 4-weg-hybriden. De zo verkregen moeren werden met aantallen van minstens 25 tegelijk onder meerdere bedrijfsimkers verdeeld en gedurende enkele jaren getest.

Bij gebleken superioriteit werd deze combinatie onder de naam „Starline” in de handel gebracht. Sinds 1950 zijn deze bijen nu in de handel en later is ook een Kaukasische variëteit geteeld, die de naam „Midnite” heeft gekregen. De verkregen bij bleek niet alleen 20 à 30% meer honing te geven; maar ook zachtaardig, zwermtraag en bestand tegen Amerikaans vuilbroed te zijn. Het legvermogen van deze koninginnen is groot. Een nadeel is dat men deze koninginnen steeds weer opnieuw moet kopen omdat de nateelt al na twee generaties weer terug is gevallen op het oude niveau. De imkers hebben deze extra kosten er echter graag voor over.

In de literatuur wordt er herhaaldelijk op gewezen dat de Starline meer wintervoer gebruikt door de zeer vroege broedaanzet. Dit is dus eigenlijk een voordeel; maar bij vergelijking met andere rassen in ons land zouden we hiermee wel degelijk rekening moeten houden. Deze volken zouden kunnen verhongeren als men even weinig voerde als men algemeen gewend is bij de andere volken.

Waarom zouden wij niet profiteren van het werk van de Amerikanen en het eens proberen met deze bijen?

We kunnen ook bij onze Krainer blijven en hieruit op een dergelijke wijze een betere bij proberen te telen. Dit kost vele jaren en veel geld maar het is het ten volle waard.

Moge onze regering spoedig inzien dat de bijenteelt in ons land bij die van vele andere landen ten achter is en dat een bevordering van de bijenteelt tevens een bevordering van de volksgezondheid en algemene welvaart van ons land is.

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT

Redacteur: R. P. Groenveld. Adres Redactie en Administratie: Bijenhuis, Wageningen, Tel. 2863. Postrekening 846801.

Commissie van Redactie: A. S. Planting, B. A. v. d. Sande en A. Vink. Adviseur: de Rijksbijenteeltconsulent.

De invloed van bijen op het ontstaan van zaadkoppes bij komkommers

(vervolg)

Plaatsing van bijenvolken

Er is verschillende malen getracht door het plaatsen van bijenvolken het zaadkopverschijnsel te voorschijn te roepen op bedrijven, waar voordien vrijwel geen last van zaadkoppes werd ondervonden. De eerste proef werd in 1953 te Breda genomen, waar bijenvolken geruime tijd in de nabijheid van de komkommerrijen bleven staan. Bij de andere proeven, die van 1956 tot en met 1958 in het Zuidhollands Glasdistrict zijn genomen, bleven de bijenvolken slechts enkele dagen ter plaatse, dit ter voorkoming van belangrijke schade op naburige bedrijven. Om dezelfde reden zijn hiervoor objecten uitgekozen, die aan de periferie van het glasgebied waren gelegen. In één geval (Zoeterwoude, 1957), is het niet gelukt de komkommers door bijen te laten bevruchten. Waarschijnlijk moet de oorzaak worden gezocht in de aanwezigheid van veel bloeiende witte klaver in een naburig weiland. In alle andere gevallen werden enkele weken na het plaatsen van de bijenvolken veel zaadkoppes geogst. Toch deden zich hierbij een aantal niet goed verklaarbare verschijnselen voor. In Breda (1953) werd een jong gewas twee weken later aangetast dan een reeds wat ouder gewas. In Loosduinen (najaar 1956) werden aan het door bijen bestoven gewas veel meer volledig uitgegroeide vruchten gevormd dan aan het niet bestoven gewas; de te lage temperatuur heeft in dit geval het parthenocarpisch uitgroeien van de vruchten waarschijnlijk sterk geremd. In Pijnacker (aan de Oude Lede, 1956) bleef het percentage zaadkoppes geruime tijd hoog; ook nadat van een invloed van de tijdelijk geplaatste bijenvolken geen sprake meer kon zijn.

Tenslotte is in 1958 in Kethel een laatste proef genomen, waarbij nauwkeurige insektenwaarnemingen zijn verricht. Op 10 juli zijn hier enkele bijenvolken geplaatst op een bedrijf met platglaskomkommers. De volgende dag vlogen vele bijen op de komkommers, zodat de volken diezelfde avond reeds weer konden worden verwijderd. Ook daarna is het insektenbezoek regelmatig gadeslagen. Een maand lang werden geen bestuivende insekten waargenomen. Vanaf 19 augustus werden de komkommers echter door een snel toenemend aantal hommels bevrucht. Een van de rijen was voor een gedeelte afgedekt met gaas. Hierin zijn geen bijen aangetroffen, maar wel enkele hommels op 27 augustus en 1 september. Tot 29 juli zijn geen zaadkoppes gevonden. Op die datum (18 dagen na het bijenbezoek) zijn waarschijnlijk de eerste door bijen bestoven vruchten geogst. Op 5 augustus waren er veel zaadkoppes, maar op 12 augustus was het aantal weer belangrijk gedaald. Dit verloop van het zaadkopverschijnsel is goed in overeenstemming met het tijdstip van de bijenactiviteit, indien men aanneemt dat de meeste vruchten ongeveer drie weken nodig hebben om uit te groeien. Later is het aantal zaadkoppes opnieuw gaan stijgen; dit geschiedde eerder dan men aan de hand van de hommelswaarnemingen zou verwachten. De waarnemingen vonden echter plaats met zodanige tussenpozen, dat de eerste hommels wellicht niet onmiddellijk zijn opgemerkt. Verder valt nog op dat het percentage zaadkoppes tegen het einde van het seizoen bijzonder hoog is, hoger dan men in verband met het aantal waargenomen hommels zou verwachten. Nu is het wel zo, dat de bijen feitelijk slechts één dag hebben gevlogen, terwijl de hommels dit gedurende een langere periode hebben kunnen doen. Toch krijgt men de indruk dat het percentage zaadkoppes nog door een andere factor is beïnvloed, een factor die wellicht verband houdt met de toestand waarin de planten verkeren.

Verband tussen insektenbezoek en het optreden van zaadkoppes

Uit het bovenstaande is wel duidelijk geworden, dat de aanwezigheid van bijen of hommels een essentiële voorwaarde is voor het ontstaan van zaadkoppes. Er zijn echter aanwij-

zingen verkregen, dat de mate waarin het zaadkopverschijnsel zich openbaart, niet uitsluitend afhankelijk is van de mate van bestuiving. Ook is het een bekend feit, dat op korte afstand een grote variatie in het optreden van zaadkoppes kan worden opgemerkt. Er diende dan ook te worden vastgesteld in hoeverre dergelijke verschillen moeten worden toegeschreven aan een verschil in gevoeligheid van de planten en in hoeverre aan een verschil in de mate van bevruchting door bijen en hommels. Daartoe is nagegaan in welke mate het optreden van zaadkoppes in de praktijk gecorreleerd is met voorafgaand insektenonderzoek.

In 1957 en 1958 zijn op een groot aantal bedrijven uitgebreide insektenwaarnemingen gedaan en tellingen van het aantal zaadkoppes verricht. In 1957 waren hierbij bedrijven betrokken te Delft, Leidschendam, Loosduinen en Zoetermeer (Zuidhollands Glasdistrict) en in 1958 bedrijven te Delfgauw, Delft, Leidschendam, Pijnacker, Reeuwijk, Voorburg en Zoetermeer (Zuidhollands Glasdistrict) en Capelle (Langstraat).

Uit dit onderzoek kwam opnieuw naar voren, dat er een duidelijk verband bestaat tussen het optreden van zaadkoppes en het bevruchten van de komkommers door bestuiving teweegbrengende insekten. Hierbij is onder meer gebleken dat grote verschillen in het optreden van zaadkoppes, zelfs op één bedrijf, kunnen samenhangen met verschillen in de mate van insektenbezoek. Soms kan dit worden toegeschreven aan het feit, dat komkommers in een bepaalde kas eerder in bloei zijn gekomen, waardoor ze de bijen het eerst tot zich hebben getrokken. Een typisch voorbeeld betrof een bedrijf te Reeuwijk, waar men vóór 1958 nooit in ernstige mate met zaadkoppes heeft te kampen gehad. In 1958 zijn echter op een afstand van ongeveer 400 m. enkele bijenvolken geplaatst, waarna het zaadkopverschijnsel in een warenhuis met komkommers reeds vroeg in het seizoen acuut is geworden. Vanaf 17 juni zijn insektenwaarnemingen verricht. Het bijenbezoek was toen juist belangrijk verminderd. Kort na het begin van de waarnemingen nam het bijenbezoek weer sterk toe. Er zijn slechts enkele hommels opgemerkt. In een kweekkas op 175 m. afstand van het warenhuis, waar de komkommers later zijn geplant, werd pas op 22 juli de eerste bij waargenomen. Twee weken later zijn hier voor het eerst in belangrijke mate zaadkoppes aangetroffen (tabel 3). Een plaatselijk verschil in zaadkopaantasting kon in dit geval dus geheel worden verklaard uit het insektenbezoek.

Toch is ook komen vast te staan, dat het aantal zaadkoppes lang niet altijd evenredig is aan de mate van het insektenbezoek. In het bijzonder tegen het einde van de teelt wordt vaak een groter percentage zaadkoppes geogst dan men op grond van het insektenbezoek zou verwachten. Dit kwam vooral duidelijk tot uiting op een tweetal bedrijven te Capelle, waar de waarnemingen tot laat in het seizoen zijn voortgezet. Op 9 juli werden voor het eerst op beide bedrijven bijen opgemerkt. Daarna zijn de gewassen geruime tijd druk bevrucht door bijen en gedurende korte tijd (begin augustus) ook door hommels. Omstreeks het tijdstip waarop de eerste bijen werden waargenomen, zijn ook voor het eerst enkele zaadkoppes geogst. Pas twee tot drie weken later begon het percentage zaadkoppes aanzienlijk te stijgen. Dit is daarna voortdurend vrij hoog gebleven. Het is opmerkelijk, dat in de loop van augustus het aantal bestuivende insekten geleidelijk is afgenomen. Het percentage zaadkoppes vertoonde daarentegen tot half september een langzaam doorgaande stijging. Dit wijst op een grotere gevoeligheid van het gewas in deze periode.

Tabel 3

Datum	Aantal bestuivende insekten		Percentage zaadkoppes
	warenhuis	kweekkas (bijen)	(inclusief 'met een zaadje')
	bijen	hommels	warenhuis kweekkas
16 juni	3	3	60
23 juni	30 ¹	2	40
30 juni	56 ¹	4	25
7 juli	10	1	50
14 juli	17		70
21 juli	zacht gezoem	1	70
28 juli	6	8	70
4 aug.	18	12	70
11 aug.	sterk gezoem	10	80

¹ Gevangen, niet mogelijk te tellen.

(wordt vervolgd)

A.F.D. BUIKSLOOT

Jaarvergadering 21 november 1960

In 1960 is de honinggoest voor de imkers uit Amsterdam (N.) en omgeving slecht geweest. Alleen het koolzaad gaf een klein overschotje. De klaver heeft nu reeds drie jaar verstek laten gaan. Als verenigingsjaar is 1960 beter uit de bus gekomen. Wij mochten vier nieuwe leden noteren. Het aantal jeugdeden bedraagt nu negen. Ook de bijentuin heeft het afgelopen jaar zijn beslag gekregen, dank zij een prachtige samenwerking met de stichting schooltuinen. Door een honingverkoop t.b.v. een zgn. jeugdkas, kon er aan elk nieuw jeugdlid een bijenvolk worden verstrekt. Voor het komende jaar staan er verschillende activiteiten op het programma. Een aspirantcursus voor scholieren, interne honingtentoonstelling, eventueel gevolgd door inzending naar de Nationale Tentoonstelling en verschillende reizen naar de drachtvelden. 12 december vertoonde de heer Van Aarts de film „Bijen houden met plezier“ en een film over de teelt en behandeling van aardbeien. Tijdens de pauze vond een geslaagde honingverkoop plaats. Literatuur lag uitgestald en de ouders van de scholieren-cursisten kregen een nadere uiteenzetting omtrent de opzet van deze jeugdcursus. Na afloop poogde onze voorzitter de heer Van Aarts te bedanken voor het gebodene, maar hij werd overstemd door een spontaan applaus van de 60 aanwezigen.

secretaris J. A. ZOET

A.F.D. SOEST

Soest hield jaarvergadering, 18 leden en het voltallig bestuur mocht de heer Grijze welkom heten. Mevr. Roelofs-Weyer en de heer v. Elmpit waren met kennisgeving verhinderd. Vlot werden de notulen en het jaarverslag der secretaris goedgekeurd en werd het financiële gedeelte belicht. De penningmeester bleek ook in 1960 zich wederom nauwgezet van zijn taak gekwet te hebben. Dit leverde hem een welverdiende pluim op die hem bij monde van de kascommissie werd toegewezen.

De voorzitter geeft hierop een uitvoerige uiteenzetting van het Landbouwschap en licht toe dat dit orgaan de imkerij in de toekomst de nodige rugsteun gaat geven. Een steun die wij lange jaren hebben moeten missen en de imkerij in de toekomst de nodige zekerheid weer moet verschaffen. De juiste werkwijze van het Landbouwschap, aldus voorzitter, zal in de toekomst pas aan het licht treden en een objectiever mening dienaangaande moet nog achterwege blijven, aangezien alles nog in het beginstadium verkeert. Uit de hierop volgende discussies blijkt er onder de leden nogal een verschil van mening te zijn hieromtrent. Voorzitter weet echter deze leden te overtuigen dat dit in vele gevallen ongezond is. Uiteindelijk blijkt iedereen tevreden over de thans gevolgde lijn der vereniging.

De kringvergadering in Utrecht blijkt, naast een voorlichtende taak, een heilzame werking gehad te hebben. Spontaan geven zich een 10-tal leden op voor de te houden middag in Zeist op vermoedelijk 24 februari. De koninginnettel heeft ook in de afdeling Soest de bijzondere aandacht, vooral de opzet en de werkzaamheid der „Carnica Club Twente“, welke op bedoelde middag of avond voor het voetlicht treedt.

De opgaaf voor het verhuren van fruitvolken was als agendapunt gesteld. Dit in verband met de tijdsgebruik in het voorjaar door ons hoofdbestuurlid Pater, die er op aandringt vroeg de zaken rond te hebben. Ruim 40 volken werden toegezegd, hetgeen een mooi resultaat is vergeleken bij het voorjaar '60 toen amper 13 volken beschikbaar waren. Gelukkig heeft onze afdeling een flinke ledenversterking gehad in het afgelopen jaar, waardoor het aantal volken eveneens omhoog is gegaan. Een gunstig teken, dat in 1961 hopelijk door mag gaan.

De jubileumviering, het 40-jarig bestaan, van onze vereniging krijgt de aandacht die ze verdient. De heer Grijze stelt de vergadering voor een „bonte avond“ te organiseren. Onder de leden bevinden zich direct voorstanders voor een dergelijk evenement en direct wordt een feestcommissie benoemd, bestaande uit

een 7-tal leden. Leuk is het de voorspellingen te horen over een zingende en walsende afdeling Soest, straks in oktober als dit dan haar beslag krijgt. De heer Grijze dankte bij voorbaat de heren die deze visioenen zien en hoopt dat de commissie heilzaam mag werken, waarna hij deze aangename en nuttige vergadering sluit.

A. J. v. BREUKELEN, secr.

A.F.D. ASSEN

Op 30 november werd onze jaarvergadering gehouden en kwamen de gebruikelijke punten en verslagen aan de orde. Uit het jaarverslag bleek dat onze afdeling door overlijden vier vooraanstaande imkers heeft moeten missen. De honinggoest bleek na de gunstige voorjaarsontwikkeling en dracht in verband met het invallen van de slechte weersomstandigheden in juni toch beneden het middelmatige gebieden, niettegenstaande enkele imkers toch ook wel behoorlijke resultaten hebben bereikt. In verband met het bespuitingsgevaar moest de reis naar het koolzaad in de Flevo-polder op het laatste moment nog worden afgelast.

Mededeling werd gedaan dat voor het te stichten bijenpark in het uitbreidingsplan „De Lariks“ goedkeuring van de gemeente werd ontvangen.

Uit het verslag van de penningmeester bleek dat de kas mede in verband met de aanschaf van een Carnica-kweekvolk een kleine aderlating had ondergaan.

Bij de verkiezing werden de aftredende bestuursleden, de heren R. Reinhardus en J. Timmermans met algemene stemmen herkozen. Als lid van de kascommissie 1961 werd in de plaats van de heer F. v. d. Tuuk benoemd de heer J. Doosten.

De contributie voor het jaar 1961 werd ongewijzigd vastgesteld. Uit het verslag van de koninginnettel bleek dat voor het verkrijgen van een raszuivere Carnica-koningin van het kweekvolk door de leden een druk gebruik werd gemaakt, terwijl de resultaten van de bevruchting op het bevruchtungsstation Schiermonnikoog bevredigend waren.

Tijdens de rondvraag kwam de aansluiting bij het Landbouwschap en de hoge suikerprijs ter sprake. Na toelichting van ons hoofdbestuurlid, de heer J. Timmermans, was men algemeen van mening dat aansluiting geen bezwaar heeft en men sprak de hoop uit dat het voor de bijenteelt de nodige vruchten zal afwerpen. Hierna werd deze goed bezochte vergadering door de voorzitter, de heer J. Oostveen gesloten.

J. H. LUBBERS, secr.

A.F.D. KAMPEN E.O.

Jubileumavond

Op de dag van haar 40-jarig bestaan hield de bovengenoemde afdeling, op 29 december j.l., in café-restaurant „De Hanzestad“ een jubileumavond. Toen de voorzitter, de heer Beelen, om ruim kwart over acht 's avonds de bijeenkomst opende, kon hij een 70-tal bezoekers, w.o. vele dames, welkom heten. In het bijzonder heette hij welkom de oudvoorzitter van de afd. Kampen, de heer J. C. v. d. Berg te Norg, het hoofdbestuurlid de heer Frens te Ommen, de heer Van Aart te Bennekom, de pers en de aanwezige oud-leden van de vereniging. De zaal was met bloemen en groen in een feestelijk gewaad gestoken en er heerste direct al een gezellige sfeer. De oudvoorzitter, de heer v. d. Berg schetste op geestige wijze het wel en wee van de afdeling in vroeger jaren. Hij had een aandachtig gehoor en uit zijn speech bleek nog eens duidelijk hoe gereserveerd men vroeger stond tegenover de omschakeling van het korf-imkeren naar het kastimkeren.

Hierna kreeg het hoofdbestuurlid, de heer Frens te Ommen het woord. Hij feliciteerde de afdeling Kampen namens het hoofdbestuur met haar 40-jarig bestaan en bood de vereniging een medaille aan. Vervolgens ging hij over tot het uitreiken en opspelden van de medaille van verdienste aan de heren J. Westera en J. v. d. Spoel voor hun resp. 36- en 22-jarig bestuurslidmaatschap van de afdeling Kampen. De heer Beelen bood de jubilarissen namens de vereniging elk een doos sigaren aan, waarop een hartelijk applaus volgde. De heer Van Aart vertoonde hierna een

aardige film. Na afloop hiervan werden de bezoekers een paar consumpties, een rokertje of een bonbon aangeboden. Inmiddels gingen ook 250 lotjes vlot van de hand, waarna elke bezoeker 1 lot gratis kreeg aangeboden. Nadat de 20 prijsjes hun eigenaar hadden gevonden, vertoonde de heer Van Aart nog een bloemenfilm, welke bijzonder in de smaak viel.

Al met al was het een echt gezellige, goed geslaagde avond.

W. SLOT, secr.

A.F.D. ASSEN

IN MEMORIAM

Op 21 december overleed ons lid, de heer

C. H. POLLING

in de ouderdom van 59 jaar. Hoewel zijn gezondheid de laatste twee jaar reeds te wensen overliet, kwam het overlijden toch nog vrij onverwacht. Vele jaren is hij lid geweest van de afdeling Assen, waarvan tevens als lid van de Commissie Koninginnetel van onze afdeling, organisator van de commissie voor de reizen naar het koolzaad, en tevens enige jaren onze bibliotheek- en depothouder van de imkersartikelen. In alle eenvoud, rond en eerlijk, stond hij altijd voor de leden klaar.

Met zijn heengaan hebben wij een van onze trouwste vergaderingsbezoekers en een toegewijd lid uit ons midden verloren.

Wij hadden hem graag nog vele jaren in ons midden gezien doch het heeft niet zo mogen zijn.

Zijn nagedachtenis zal bij ons steeds in dankbare herinnering blijven. Hij ruste in vrede.

Het bestuur en leden van de afdeling Assen

A.F.D. GRONINGEN

Op 5 januari overleed tot ons groot leedwezen, in de ouderdom van 69 jaar, ons lid de heer

JANNES WIT

Met zijn heengaan hebben wij een toegewijd lid en bijenliefhebber verloren. Wij zullen hem in dankbare herinnering blijven gedenken. Hij ruste in vrede.

A.F.D. GRONINGEN

A.F.D. IJSSELSTEIN

Afd. IJsselstein hield een goedbezochte jaarvergadering op 6 jan. j.l., waarbij ook het h.b.-lid aanwezig was. Uit het jaarverslag van secretaris P. H. de Hartog bleek, dat de leden 470 kg suiker afgenomen hadden. Bedankt hadden 2 leden, maar 3 nieuwe leden konden ingeschreven worden. De fruitdracht en de heidedracht waren goed, de zomerdracht mislukte. Met de teelt van Krainers was men niet erg gelukkig geweest, mede door de slechte weersomstandigheden van de afgelopen zomer. Men laat de moed echter niet zakken en dit jaar gaat men weer actief en gezamenlijk verder. Bij de bestuursverkiezing werden voorzitter Q. Both, de secretaris P. H. de Hartog en penningmeester A. v. Vliet herkozen. De vacature wegens bedanken van de heer v. Beusekom zal in de volgende bijeenkomst aan de orde komen. Tenslotte was er een gratis verloting en gaf de heer G. Pater Jzn. een uiteenzetting over de voordelen van de aansluiting bij het Landbouwschap en de nieuwe regeling voor het verhuren van bijenvolken in de boomgaarden.

C. P.

A.F.D. BUNNIK-HOUTEN E.O.

Woensdag 21 december j.l. vond op een bijeenkomst van deze afdeling de prijsuitreiking plaats van de aspirant-jurywedstrijd op Bunniks Kerstveiling. Deze wedstrijd werd dit jaar voor de tweede maal door de bijeenvereniging georganiseerd als nieuw experiment

in Nederland. 45 meisjes en jongens namen hieraan deel. De directeur van de fruitveiling kon de wisselbepalers van de bijenvereniging uitrekenen aan de heer G. Peek uit Bunnik en mej. G. Lokhorst uit Bunnik. De overige bekers gingen naar J. v. 't Hoenderdal en J. Th. de Vos uit Bunnik, J. J. Klarenbeek, Wijk bij Duurstede en C. Vernooij, Werkhoven.

Hierna was het woord aan de heer M. Scharinga van het K.N.M.I. uit De Bilt over „De Imker, fruitveiler en het weerbericht”. Na een populair-wetenschappelijke uiteenzetting van de heer Scharinga over alledaagse weerkundige begrippen, kwamen imker en fruitveiler aan hun trek. Fraaie en duidelijke kleurenfoto's lieten nachtvorstschade, hagelbuien etc. zien, hetgeen alles bijeen tot een waardevolle avond maakte. Ook bestuursleden van de afd. Zeist waren deze avond aanwezig.

C. P.

AFD. ZEIST

Op 29 november hield onze afdeling een ledenvergadering die goed werd bezocht en waar ook het h.b.-lid de heer C. Pater aanwezig was, die ons de verheugende mededeling kon doen, dat met ingang van 1961 de verhuurprijs van kastvolken voor de boomgaarden is verhoogd tot f 10,— plus een tegemoetkoming in de reiskosten.

Twee bestuursleden traden af, drie nieuwe werden gekozen. De reiscommissie bracht verslag uit over haar activiteiten in het afgelopen seizoen, waaruit bleek dat het reizen naar de drachtvelden tot grote tevredenheid van allen was verlopen. Er werd gereisd naar fruit, koolzaad, moerasandijvie en heide met 50 à 100 volken per dracht.

Op 24 februari zal in Zeist een avond over koninginnetelt worden gehouden. Men zie de aankondiging onder „Kraimer Kraam”.

AFD. LEERSUM

Deze afdeling hield een goedbezochte jaarvergadering op 10 januari j.l. Het ledental is gelijk gebleven. De aftredende bestuursleden G. v. Woudenberg, L. A. Tanis en Joh. v. Amerongen werden herkozen. Het h.b.-lid C. Pater Jzn. gaf een uiteenzetting over het Landbouwschap. De heer J. van Aarst uit Wageningen hield een causerie over koninginnetelt en sterke volken. Daarna vertoonde

hij de film: Weet je nog wel, oudje. Deze film werd door de aanwezigen zeer gewaardeerd.

C. P.

GROEP UTRECHT

Groep Utrecht brengt nog even in herinnering de provinciale imkeravond op 24 febr. a.s. in hotel Victoria te Zeist (bij het Rond), waarin de Carnica's oftewel de Kraimer bijen in het middelpunt van de belangstelling geplaatst zullen worden. Aanvang n.m. half acht. Alle imkers uit de provincie Utrecht zijn deze avond in Zeist welkom.

Dan dienen we nog even te vermelden dat in het vorige verslag een onjuistheid is ingeslopen, doordat gepubliceerd is dat alle afdelingen de motie van afdeling Baarn hadden ondersteund. Dit moet zijn met uitzondering van de afdeling Bilthoven.

C. P.

AFD. APELDOORN

Op 11 nov. '60 heeft de heer v. d. Berg uit Egmond Binnen een lezing met lichtbeelden gehouden over „Rasverbetering en koninginnetelt van de Kraimerbij” waarbij hij een aandachtig gehoor vond, waar vooral dit vraagstuk de laatste tijd in het teken der belangstelling staat. Een en ander gaf ons een inzicht wat reeds op dit gebied door de heer v. d. Berg werd bereikt. Onze leden, de heren Japin en Noordermeer, zijn ook reeds op dit gebied actief. Het lijkt geen twijfel of meerdere leden zullen thans dit voorbeeld volgen.

De jaarvergadering werd op 15 dec. '60 gehouden. Van onze secretaris en penningmeester kregen wij uitgebreide verslagen en overzichten van de activiteiten van het afgelopen jaar, welke weer vele waren. Wij kunnen terugzien op een druk vergaderingsbezoek, flinke deelname aan het reizen naar de drachtvelden en over de honinggoest, hoewel die wel eens beter is geweest, mocht niet geklaagd worden. Van de bestuursleden waren aan de beurt van aftreden de heren Hendriks, Linstra, Polman en Versteeg, die zich wederom beschikbaar stelden en allen met meerderheid van stemmen werden herkozen. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de heren C. Jansonijs, voorzitter; H. Hietkamp, secretaris en H. Bolsenbroek, penningmeester. Als gebruikelijk werd de jaarlijkse ver-

loting gehouden van imkersartikelen, een stimulans tot vergaderingsbezoek.

Op de vergadering van 9 januari j.l. hadden wij als gasten de heren v. Aarst en Groeneweld. De bedoeling was dat de heer Groeneweld een lezing zou houden over „Levensgewoonten der bijen”. De vertoning van de film „Weet je nog wel oudje” nam echter veel tijd in beslag zodat de lezing moest worden uitgesteld tot een volgende gelegenheid. Tot slot vertoonde de heer v. Aarst nog de kleurenfilm over boomkwekerij. Het geheel werd wederom een gezellige en leerrijke avond. Het woord van dank dat onze voorzitter tot deze heren richtte werd dan ook met een hartelijk applaus onderstreept.

Hx.

FORUMAVOND DALFSEN

De samenwerkende afdelingen Dalfsen, Oudleusen, Ommen, Heino, Hoonhorst en Demersvaart hielden op 15 december een forumavond, waar ook het h.b.-lid Frens uit Ommen aanwezig was. De voorzitter deelde mede, dat op de contactvergadering van 24 november besloten was te beginnen met een forumavond en elk jaar gezamenlijk enige goede voorlichtingsbijeenkomsten te houden. Om de belangstelling te stimuleren zal men deze bijeenkomsten een aantrekkelijk aanzien geven. In de contactcommissie werden benoemd de heren Nobbenhuis en Wolfskamp.

Hierna kreeg het forum, samengesteld uit de heren J. Frens, Ommen, A. H. Dekker en J. M. H. Wolfskamp van afd. Oudleusen gelegenheid hun krachten te meten. De heer Nobbenhuis fungeerde als voorzitter. Het forum kreeg vragen te beantwoorden over verenigen in het voorjaar, kunstzwermen maken en: hoe win ik prima raathoning. Alle vragen werden op prettige en deskundige wijze beantwoord. Over de laatste vraag waren de meningen, zowel in het forum als in de zaal, nogal verdeeld. De heer Frens zal hierover nog eens een bekend Veluws imker willen raadplegen, deze oogst n.l. bijna ieder jaar een grote hoeveelheid helderaathoning. Op de vraag of er voor de overgebleven vragen een tweede forumavond gehouden moet worden, werd bevestigend geantwoord. Tevens zullen dan verdere plannen op het gebied van de samenwerking besproken worden.

G. H. K.

Geen honing?

Ook dit jaar kunnen wij U weer extra fijne kwaliteit

WITTE KLAVERHONING

leveren voor wederverkoop.

Wij kunnen U leveren in bussen van 25 kg netto inhoud voor f 1,80 per kg inclusief bussen.

Tevens nog een partijtje extra fijne raathoning te koop.

Bij afname van 50 kg franco. Uw orders hierop met belangstelling tegemoet ziende,

Hoogachtend,

Bijenstand

H. T. van Dam & Zn.

JUBBEGA (Fr.) — Telefoon No. 05165—382

N.B. Wilt U een goed stuk gereedschap voor de bijenteelt, vraag dan even onze prijscourant aan, wij zenden U deze gratis toe. U slaagt bij ons zeker wat U zoekt en..... voor een voordeliger prijs.

EXAMEN PRAKTISCH IMKER 1961

Voor deelname kan men zich opgeven tot 1 april a.s. onder gelijktijdige storting van het examen-geld ad f 10,— op giro 846801 van de vereniging. Het examen wordt in mei of juni te Wageningen afgenomen.

RICHTPRIJZEN VOOR HONING

AFDELING ALMELO: Koolzaadhoning f 1,25; klaverhoning f 1,50; Heideslengerhoning f 2,—; Helderaathoning f 2,50, alles per pond of per pot van 450 gram.

AFDELING HAAKSBERGEN: Zomerslengerhoning f 1,40 per flacon van 450 gram + 10 ent statiegeld, raathoning f 1,75 tot f 2,— per pond, naar kwaliteit. Heidehoning naar kwaliteit tot f 2,50 per pond.

(Voor meer opgaven van afdelingen en kringen houden wij ons aanbevolen. Red.)

SPEURBIJTJES

IMKERS indien U vóór 1 april a.s. Uw bestelkaart inlevert kan U de gelukkige bezitter worden van een gloednieuwe Simplexkast, deze als surprise wegens 12½-jarig zelfstandig verkoop imkersbenodigdheden. Verkoopthuis Meijer, v. T. v. Serooskerkenweg 84, Amsterdam, Z.

TE KOOP: 4 simplexkasten met broed- en honingkamer en uitgebouwde ramen, rooster en perfect voederklas f 15,— per stuk. H. Vader, Lotweg 7, Anna-Paulowna (N.H.).

TE KOOP: zuivere Nederlandse honing, per 100 kg f 160,— franco. J. W. Jansen, Doetinchemseweg 28, Varsseveld. Tel. 0 8352—664.

TE KOOP GEVRAAGD: goede gebruikte ronde bijenkorven. Brieven met aantal en prijs aan W. van 't Land, Honingzemerij, Barneveld. Telefoon 2607.

ABONNEER U op het orgaan „Bijennieuws” der afdeling Bunnik-Houten, à f 1,25 per jaar, postgiro 193060. En u blijft op de hoogte van al het imkernieuws uit Het Sticht. Proefnummers bij de administratie: Achterdijk 26, Bunnik.